Alp 2766
L.arch.

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, December 5, 1989

LIETUVOS ... BIBLIOTEKA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 49 (2076) 1989 GRUODIS–DECEMBER 5 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 75 ct.

Užtvaroms griūvant

Antrajam pasauliniam karui pasibaigus, sovietams po karinių pergalių ir diplomatinių laimėjimų vakariečių sostinėse pasistūmėjus į vakarus, nieko kito nebeliko kaip tik planuoti Europos sukomunistinimą, pradedant Vokietija, kurios rytinė dalis tapo klusniu satelitu iki pat paskutiniųjų šio rudens įvykių. Bėgantieji metai ir dešimtmečiai betgi vis labiau rodė jų planų ir pastangų bergždumą. Negi nežinota, kad sukomunistinti žmoniją neužtenka gražiai ir intensyviai propaguojamų teorijų ir kasdieninių pranašysčių apie artėjančią gerovę. Pažadais persotintos minios pagaliau išėjo į gatves reikalauti rimtos pertvarkos. Berlyno sienos griuvimas rodo, kad Maskvos prietiltis į Vakarus nustoja savo reikšmės.

BALTIJOS kraštų judėjimas, Lenkijos politinis persigrupavimas ir Rytų Europos įvykiai laužo senojo tipo komunistinės propagandos nugarkaulį, ir Gorbačiovui belieka gelbėti bent jau komunizmo vardą, bent jau Leniną, kad po visų laimingų persitvarkymų pasauliui dar galėtų atrodyti, jog Markso-Lenino idėjos tebėra gyvos, netgi pertvarką atnešusios. O iš tikrųjų, siekiant tikroviškų reformų, nori-nenori teks pasukti radikalesne linkme, gal net eiti per dešimtmečius propagandos niekinto "kapitalizmo" keliu, arba bent taip arti jo, kad būtų galima ką nors papešioti tuščioms parduotuvių lentynoms papildyti ir patenkinti pagrindinius žmonių reikalavimus. Svarbiausia – leisti patiems pasirūpinti savo gerove. Čia ir iškyla Lietuvoje plačiai skelbiama mintis, kad be nepriklausomybės nebus nė gerovės pakėlimo. Užtat visomis jėgomis stengiamasi artėti prie to taško, nuo kurio vieno tepriklauso tolimesniųjų ėjimų sėkmė.

NUOMONĖMIS besišakojančiam Kremliui, atsirandant jau ir pačioje rusų tautoje demokratijos ilgesio, Gorbačiovui sunku besukontroliuoti ir pasverti visus staigius proveržius. Dėl to ir mūsų kelias į nepriklausomybę atrodo paspęstas lyg ir nesunkiai peržengiamomis kliūtimis. O pati nepriklausomybės atstatymo idėja yra gyva ir apėmusi visą tautą, net jau ir tuos jos sluoksnius, kurie dar taip neseniai atrodė savo padėtimi tetinkantys tarnauti okupantui. Kai šiandien griūva garsioji Berlyno siena, kas begalėtų tikėti, kad užtvaros, skiriančios tautą, dar turėtų kokią politinę reikšmę. Šiuo metu daug svarbiau vidinės užtvaros, nematomos, ne iš cemento, bet pačių žmonių neapdairiai statomos, labai pavojingos, nes skaldančios ir minias vedančios skirtingais keliais. Mūsų kovos atveju užtenka jau ir Maskvos režisuojamų kurstymų ir įvairių bandymų tautą pasukti nuo Baltijos kelio. Pačiuose mumyse kartais ir nedidelė atsitvėrusi ir su dauguma nesutarianti grupė gali sukelti nevieningumo įspūdį, pasitarnaujantį okupanto propagandai, galinčiai per padidinamuosius stiklus rodyti visiems nuomonių ir reikalavimų skirtingumus. Be abejonės, yra normalu, kad dažnai dideli ir bendri užmojai susiduria su metodų ar taktikos įvairove, apsprendžiančia tolimesnius ėjimus. Okupacijos sargų apstotiems nėra lengva nuspręsti, kas geriau: pirmyn eiti "ant pirštų galų" ar su trenksmu į gatvės grindinį? Kaip ten bebūtų, sprendimas priklauso daugumai, kurios nematymas ar paneigimas – tai sunkių užtvarų statymas, užuot griovus tas, kurias priešas bando statinėti. **Č.S.**

Žiema, tarytum dailininkė, keliaujanti per Šiaurės Ameriką savitomis spalvomis — Nuotr. Vytauto Maco

KANADOS ĮVYKIAI

Otava, Maskva, Vašingtonas

Ministeris pirm. B. Mulroney kelionę į Maskvą pradėjo Otavoje, o užbaigė Vašingtone pas JAV prez. G. Bushą, jau pasiruošusį skristi Romon ir karo laivuose prie Maltos susitikti su popiežiu Joną Paulių II aplankiusiu didžiuoju reformatoriumi M. Gorbačiovu. Maskva ir Vašingtonas planavo tik eilinį abiejų vadų susitikimą, kurį dabar didžiuoju gali padaryti paskutinieji įvykiai Rytų Europoje, ypač R. Vokietijoje ir Čekoslovakijoje. Tokiose aplinkybėse prez. G. Bushui buvo naudinga susipažinti su ministerio pirm. B. Mulronio iš Maskvos atsivežtais įspūdžiais, išgirsti jo patarimus pokalbiams su M. Gorbačiovu. B. Mulronis ir G. Bushas susitiko prie pietų stalo Baltuosiuose rūmuose. Dalį turėto pokalbio B. Mulronis atskleidė jo laukusiems žurnalistams. Jis sakėsi pasiūlęs G. Bushui po septynių didžiųjų pramonės šalių vadų ekonominių konferencijų informuoti M. Gorbačiovą. Padarytus nutarimus ekonominiais reikalais ir ateities planus M. Gorbačiovui turėtų atskleisti pats JAV prez. G. Bushas, kuris yra tos grupės pirmininkas. Kanados ministeris pirm. B. Murloney taipgi pasiūlė Sovietų Sąjungą stebėtojos teisėmis įsileisti į Muito ir prekybos organizaciją Ženevoje, o vėliau jai turėtų būti atidarytos durys į Tarptautinį valiutos fondą ir Pasaulio banką. Tačiau pirmiausia Sovietų Sąjungos rublį reikia išleisti tarptautinėn rinkon, kuri nustatytų tikrą jo vertę. Kanada prekybiniuose ryšiuose su Sovietų Sąjunga jau 1956 m. jai yra suteikusi geriausios klientės privilegijas. Esą taip dabar turėtų pasielgti ir JAV, stiprindamos reformas vykdančio M. Gorbačiovo poziciją Sovietų Sąjungoje.

Deja, tose reformuose dar yra labai daug spragų, kurias pastebėjo ir Kanados ministeris pirm. B. Mulroney vizito metu, kai jam teko lankytis Kijeve ir padėti vainiką prie ukrainiečių tautos didvyriu laikomo poeto ir dailininko Taraso Ševčenkos paminklo. Milicininkai ir KGB nariai tada jį ir jo palydą buvo atskyrę nuo ukrainiečių minios, kurioje matėsi viena kita geltonos ir mėlynos spalvos nepriklausomos Ukrainos vėliava. Ministeris pirm. B. Mulroney su žmona Mila vis dėlto išdrįso atsiskirti nuo oficialios palydos, nueiti prie tos ukrainiečių minios ir pro milicininkų bei kagebistų grandinę keliems paspausti rankas, pasikeisti trumpu sveikinimo žodžiu. Geriau sekėsi kanadiečiams žurnalistams, vėliau sužino-

(Nukelta į 6-tą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Nesilaiko nei dvasios, nei raidės

Amerikietis kritikuoja Suomijos ir Švedijos Pabaltijo politiką

A. LEMBERGAS

Suomijos ir Švedijos vyriausybės Baltijos kraštų atžvilgiu pažeidė tarptautinės teisės dvasią ir raidę. Taip teigia amerikietis tautų teisės žinovas William J. H. Hough, kurio straipsnį paskelbė Stockholmo dienraštis *Dagens Nyheter* lapkričio 6 d. laidoje.

Amerikietis teisininkas pirmiausia kritikuoja Suomiją. Spalio 25-ją sveikindamas besilankantį Sovietų Sąjungos vadovą Helsinkyje, prezidentas Koivistas linkėjo "didžiulei daugiatautei bendrijai" išspręsti savo problemas taip, kad jos dalių savitumas augtų ir stiprintų visumą. Tokia miglota Koivisto užuomina, pasak Hougho, sukėlė viso pasaulio baltiečių pasipiktinimą. Tarptautinė spauda, įskaitant dienraštį *The New York Times*, šį pareiškimą suprato taip, kad Suomija jau oficialiai pripažįsta Sovietų Sąjungos pretenzijas į Baltijos kraštus.

Tuo metu, kai Gorbačiovas kalba apie bendrus Europos namus, apie tautų teisę ir smerkia Brežnevo doktriną, Koivisto žodžiai rodo, kad Suomijos vyriausybė nesugeba ar nenori pasinaudoti galimybėmis, kurias teikia atviresnė Maskvos užsienio politika. Houghas rašo: Ši politika turėtų įgalinti ir Suomiją viešai pasmerkti patį grubiausią pastarųjų penkiasdešimties metų nusikaltimą tarptautinei teisei — Hitlerio ir Stalino sutartį, sovietinę Baltijos valstybių invaziją, okupaciją ir aneksiją.

Šios invazijos ir inkorporavimo neteisėtumas yra visiškai akivaizdus, pažymi amerikietis teisės žinovas. Sovietinio liaudies deputatų suvažiavimo, Lietuvos ir Estijos Aukščiausiųjų tarybų ypatingos komisijos neseniai irgi patvirtino, kad Baltijos valstybės 1939-40 metais tapo sovietinės agresijos aukomis. Tos pačios nuomonės yra Europos parlamentas ir Europos taryba, pasmerkę Sovietų Sąjungos tęsiamą Baltijos valstybių okupaciją.

Autorius peikia Suomijos ir Švedijos vyriausybes, kad jos viešai nepareiškia nepripažįstančios sovietinės aneksijos. Toks nenoras, rašo Houghas, prilygsta švedų ir suomių dalyvavimui nusikaltime ir prieštarauja tautų teisės dvasiai, jei ne jos raidei.

Toliau Houghas apžvelgia tautų teisės raidą nuo Tautų Sąjungos laikų iki mūsų dienų, kai bendrai įsigaliojo principas nepripažinti smurto padarinių tarptautiniame gyvenime. Autorius teigia: Šios istoriškos raidos šviesoje, kiek tai liečia pripažinimo ir nepripažinimo klausimą, ir Suomijos, ir Švedijos vyriausybės pažeidė tautų teisės dvasią ir raidę, būtent Baltijos atžvilgiu.

Amerikietis teisės žinovas prikiša Švedijos vyriausybei, kad ji 1940-tais metais skubotai perdavė Baltijos valstybių pasiuntinybes ir turtą Sovietų Sąjungai. Netrukus po to ji atidavė tų valstybių auksą, kurio vertė tada siekė 18 milijonų švedų kronų. Savo ruožtu Švedija gavo 20 milijonų kronų už Sovietų Sąjungoje nusavintą švedų turtą. Tokiu būdu Švedijos vyriausybė, rašo Houghas, apvogė engiamas tautas, kad atlygintų savo verslininkų nuostolius. Šią tautų teisės išdavystę vainikavo vadinamas baltiečių išdavimas, kai prieglobsčio ieškojusius tų tautų karius Švedija jėga grąžino į Sovietų Sąjungą.

Autorius vis dėlto pripažįsta Švedijos gerą valią, kad toliau ji vedė baltiečių pabėgėliams palankią politiką, ko negalima pasakyti apie Suomiją, kuri neteisėtai ir nedoriai gaudė ir prievarta grąžino Sovietų Sąjungos ir Baltijos pabėgėlius. Netgi suomių verslininkai, nepaisydami baltiečių interesų, skubėjo paremti tokius sovietinius projektus, kaip pavyzdžiui Talino uosto platinimas, padėdami sovietinių okupantų galybei rusinti Baltijos kraštus.

Houghas rašo: Švedija ir Suomija šiandien kone vienintelės atsisako viešai atsiriboti nuo sovietinės Baltijos valstybių aneksijos ir nuo statytinių vyriausybių Taline, Rygoje ir Vilniuje. Norvegija, Danija, V. Vokietija, Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas, Šveicarija, Ispanija, Portugalija, Kanada, Airija, JAV, Australija, Vatikanas, Kosta Rika, Urugvajus ir daug kitų šalių ir toliau įsakmiai nepripažįsta sovietinės Baltijos kraštų okupacijos. Netgi Lenkijos vyriausybė, pažymi autorius, neseniai parodė drąsą, viešai pasisakydama už tų tautų apsisprendimą.

Amerikietis teisininkas ragina Švediją, Suomiją bei likusias Šiaurės šalis remti Baltijos kraštų nepriklausomybės siekimus. Baltiečiai mano, kad ateinantys metai bus lemiami jų išlikimo galimybėms. Jei Vakarai jiems nepadės, reikalaudami, kad Maskva gerbtų tautų apsisprendimo teisę ir leistų ten plėtotis taikingam atsinaujinimo vyksmui, Baltijos tautoms ir jų kultūrai gresia žlugimas

Savo straipsnį Houghas baigia klausimu: Ar Švedijos ir Suomijos žmonės bei viešoji nuomonė ims reikalauti, kad jų vyriausybės pagaliau paisytų tautų teisės ir viešai paskelbtų sovietinės Baltijos okupacijos neteisėtumą?

Pasaulio įvykiai

REIKŠMINGIAUSIU PRAĖJUSIOS SAVAITĖS ĮVYKIU TAPO Vatikane įvykęs popiežiaus Jono Pauliaus II oficialus susitikimas su Sovietų Sąjungos kompartijos ir vyriausybės vadu M. Gorbačiovu. Tai buvo pirmas istorinis ateistiško sovietinio komunizmo ir Katalikų Bendrijos vadų susitikimas po 72-jus metus trukusio religijos persekiojimo Sovietų Sąjungoje. Vatikanan M. Gorbačiovas atvyko su žmona Raisa, užsienio reikalų ministeriu E. Ševardnadze ir patarėju A. Jakovlevu. Beveik ištisą valandą Jonas Paulius II ir M. Gorbačiovas turėjo privatų pokalbį be jokių liudininkų ir netgi vertėjų. Mat lenkas popiežius Jonas Paulius II moka rusų kalbą. Vatikano valstybėlėje vizito metu pirmą kartą buvo iškelta Sovietų Sąjungos raudonoji vėliava su kūju ir pjautuvu. Pokalbio pabaigoje abu jo dalyviai atskleidė dalį pasiektų susitarimų. M. Gorbačiovas užtikrino religijos laisvę visiems Sovietų Sąjungos piliečiams, primindamas, kad jų eilėse yra daug skirtingų religinių grupių. Esą susitikime buvo pradėtas pokalbis, vedantis į oficialius ryšius. M. Gorbačiovas taipgi pakvietė Šv. Tėvą apsilankyti Sovietų Sąjungoje. Apsilankymo data nebuvo nustatyta. Spėjama, kad Jonas Paulius II oficialiam vizitui gali pasirinkti 1992 m., kai Ukrainos katalikai jau bus atgavę J. Stalino atimtą oficialų pripažinimą ir pilną religijos laisvę. Maskvos ir Vatikano ryšiams pradžioje turbūt nebus atidarytos atstovybės. Jiems Sovietų Sąjungos ambasadoje Romoje galės būti paskirtas vienas pareigūnas, o Vatikanas greičiausiai naudosis keliaujančio nuncijaus paslaugomis.

Nenumatyta kliūtis

JAV prez. G. Busho ir Sovietų Sąjungos vado susitikimas karo laivuose Viduržemio jūroje susidūrė su nenumatyta kliūtimi. Maltos įlankoje jų laukė du kreiseriai: amerikiečių "Belknap" ir sovietų "Slava". Tačiau susitikimo planuotojai užmiršo, kad šiuo metų laiku prie Maltos siaučia audros, negilioje Viduržemio jūroje sukeliančios dideles bangas. M. Gorbačiovas Maltos uostan buvo atsiuntęs ir keleivinį laivą "Maksimą Gorkį", tapusį jo būstine. G. Bushas planavo apsigyventi "Belknapo" kreiseryje. Vadų pokalbiams turėjo būti panaudoti abu kreiseriai, bet jų teko atsisakyti dėl siaučiančių bangų ir pokalbius perkelti į "Maksimą Gorkį". Ten jie gruodžio 2 d. turėjo du pokalbius po penkias valandas. Tada G. Bushui pavyko grįžti į bangų mėtomą kreiserį "Belknap", bet vakare jis jau neįstengė pasiekti "Maksimo Gorkio", kur turėjo būti dar vienas pokalbis. Teko atsisakyti ne tik to pokalbio, bet ir M. Gorbačiovui skirtų vaišių G. Busho kreiseryje "Belknap". Nebuvo padarytas ir tradicinis bendras pranešimas žurnalistams, nes M. Gorbačiovo atstovas G. Gerasimovas buvo "Maksimo Gorkio" laive, o prez. G. Busho Baltųjų rūmų spaudos sekr. M. Fitzwateris "Belknapo" kreiseryje. Iš atskirų prasitarimų žinoma, kad susitikimo būta sėkmingo, kad pokalbiai bus tęsiami kituose susitikimuose. Daugiau duomenų turbūt atskleis prez. G. Busho informacinis susitikimas su Atlanto sąjungos šalių vadais ir panašus M. Gorbačiovo pranešimas Varšuvos sąjungos vadams.

Nauja krizė

Naujos politinės krizės susilaukė R. Vokietijos kompartija ir jos vadai. Ją atnešė pačių partiečių nusivylimas valdžios lėšomis susikurtu prabangiu atsistatydinusio E. Honeckerio ir kitų vadų gyvenimu. Vis daugiau kalbama apie gražias vilas, sąskaitas Šveicarijos bankuose. Iš E. Honeckerio jau atšaukta anksčiau turėta apsauga nuo suėmimų. Visiško senųjų vadų pašalinimo pareikalavo ne tik gyventojai savo demonstracijose, bet ir jaunesnės kartos komunistai, neįsivėlę į lėšų grobstymą saviems reikalams. Naujasis kompartijos vadas E. Krenzas buvo priverstas paskelbti visų politbiuro ir netgi centro komiteto narių atsistatydinimą. Valdžią laikinai perėmė jaunų partiečių komitetas. Naujas politbiuras ir centro komitetas bus išrinktas netrukus sušauktame kompartijos kongrese.

Šeštas sukilimas

Demokratiniu būdu išrinkta Filipinų prezidentė Corazon Aquino susilaukė jau šešto karinių dalinių sukilimo Maniloje. Sukilėliai bombardavo prezidentūros rūmus, uždarė tarptautinį orauostį, užėmė karo aviacijos būstinę, keletą kareivinių ir didžiųjų pastatų. JAV prez. G. Bushas įsakė amerikiečių bazei gelbėti dabartinę vyriausybę. Sukilėlių lėktuvai nutraukė bombardavimus, kai virš Manilos pasirodė keli JAV naikintuvai. Atrodo, šeštasis sukilimas buvo nesėkmingas kaip ir kiti ankstesnieji. Spėjama, kad sukilėliams vėl vadovavo plk. G. Honasanas, laimę bandęs ir nesėkmingame sukilime 1987 m. rugpjūčio 28 d.

Šiame numeryje:

Užtvaroms griūvant
Maskvos prietiltis į Vakarus nustojo savo reikšmės
Nesilaiko nei dvasios, nei raidės
Amerikietis kritikuoja Suomijos ir Švedijos Pabaltijo politiką
Veidu į Lietuvą
Lietuvių fronto bičiulių studijų ir poilsio savaitė
Į Vilnių karo metu
Vilnius jau penkiasdešimt metų – Lietuvos sostinė
Jie pasakojo apie Lietuvą
Laisvės kovotojų pastabos apie dabartinius įvykius Lietuvoje
Nepriklausomybė – Sąjūdžio tikslas
Česlovo Stankevičiaus pranešimas Londono lietuviams
Dar kartą apie kabaretą "Tarp girnų"
"Dainos teatro" pasirodymas Toronte
Dainuojančių inžinierių kvartetas
Pokalbis su kvarteto administratorium dr. E. Jarašūnu
Kančių ir kankinių paveikslai
Naujas leidinys – Antaninos Garmutės "Ąžuolų randai"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $26, pusmetinė – $14, rėmėjo – $35, garbės – $45 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 75 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $26.00, supporter $35.00, honorary $45.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuvių socialdemokratų suvažiavimas

ROMAS ŠILERIS

Įvykiai Lietuvoje, o ypač ateinančios žinios apie atsikuriančią Lietuvos socialdemokratų partiją (LSPD), pabudino iš "stagnacijos" lietuvius socialdemokratus V. Vokietijoj. Buvo prisiminta, kad 1968 m. buvo įsteigta Vokietijos lietuvių socialdemokratų draugija (VLSDD), į kurią buvo susibūrę LSDP užsienio delegatūros nariai ir Vokietijoj gyvenantys socialdemokratinių pažiūrų žmonės. Vyko suvažiavimai, buvo renkama valdyba, leidžiami biuleteniai. Po kelerių veiklos metų darbas praktiškai sustojo, kaip ir kitose išeivių draugijose.

Išsiaiškinti ir pasiruošti daugėjantiems lietuvių socialdemokratų darbams, š. m. lapkričio 19 d. buvo sušauktas VLSD draugijos narių suvažiavimas Pabaltiečių krikščionių studentų namuose, Bonn-Bad Godesberge. Gana liūdnai nuteikė žinios, kai grįžo pakvietimai ir pridėtos anketos. Per tą laikotarpį daug socialdemokratų jau mirė, iš užsienio delegatūros V. Vokietijos skyriaus net pusės jų nėra. Kiti sunkiai serga, kai kurių pažiūros pasikeitė, bet į suvažiavimą atvyko pakankamai narių, kad būtų galima išrinkti statute numatytą valdybą ir veiklą pradėti iš naujo. Pačiai draugijai apsitvarkius, tikimasi, kad nestigs naujų narių veiklai prasmingai pagyvinti.

Į Vokietijos lietuvių socialdemokratų draugijos valdybą buvo išrinkti: pirm. Vytautas Bylaitis, vicepirm. Mečys Kiužauskas, sekr. Andrius Bylaitis. Į Lietuvos socialdemokratų partijos užsienio delegatūros V. Vokietijos skyriaus valdybą buvo išrinktas pirm. Vytautas Bylaitis ir vicepirm. Mečys Kiužauskas. Buvo pasiųstas laiškas Britanijos LSDP UD skyriui ir JAV LSDP UD skyriui, kad jie pravestų rinkimus, sekančiais metais sušauktų Lietuvos socialdemokratų partijos užsienio delegatūros suvažiavimą ir išsirinktų valdybą.

Gana glaudūs ryšiai vystosi tarp Vokietijos lietuvių socialdemokratų ir socialdemokratų Lietuvoje. VLSD draugijos sekr. A. Bylaitis dalyvavo LSDP konferencijoj. Į Lietuvos socialdemokratų partijos suvažiavimą, įvykstantį š. m. gruodžio 2-3 d.d., draugijos ir delegatūros vardu vyksta V. Bylaitis ir M. Kiužauskas.

Daugiausia laiko ir darbo reikia skirti ryšiams su Vokietijos socialdemokratų partija (SPD) palaikyti. Jie domisi įvykiais Lietuvoje. Teko susitikti su šios partijos užsienio skyriaus nariais Stobbe, Koschnick, Voigt. Su to skyriaus reikalų vedėju Dinckels palaikomas nuolatinis ryšys. Buvo kalbėtasi su SPD partijos vadovais Hans Joachim Vogel ir Willy Brandt. Jie yra labai suinteresuoti ir vis prašo papildomos medžiagos, kurią reikia versti į vokiečių kalbą.

Į Lietuvos socialdemokratų partijos suvažiavimą gruodžio pradžioj Vokietijos socialdemokratų partija siunčia savo atstovą, Duisburgo burmistrą socialdemokratą Krings, nes jis geriausiai pažįsta lietuvius, kadangi Duisburgas ir Vilnius palaiko ryšius.

Atgaivintos socialdemokratų draugijos laukia nemaži darbai. Draugijos valdyba pasiryžusi dirbti lietuvių socialdemokratinės idėjos labui.

A†A
ZELMAI STASIULIENEI
iškeliavus amžinybėn,
jos vyrui OTONUI, sūnui ir dukroms reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime –
Jurgis Palmer *Petras Pranskevičius*
Amelia Palmer *Verna Pranskevičienė*

NA LOW COST ELECTRONICS ELECTRONICS
110 V. arba 220 V. PAL-SECAM-NTSC
Naudojami Lietuvoje
Visi videomagnetofonai yra europietiškos voltažo sistemos.
Mes turime didžiulį elektroninės aparatūros pasirinkimą žemomis kainomis.
SONY CFS-W365S
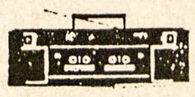
JAMAHA SINTEZATORIUS
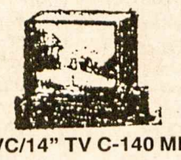
JVC/14" TV C-140 ME
SHARP – WQ 260 110V.– 220V.

HITACHI VM-600E

KOMPIUTERIAI
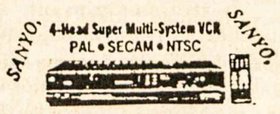

PAL-SECAM-NTSC
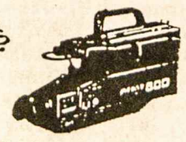
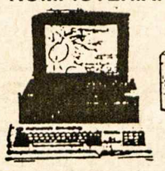
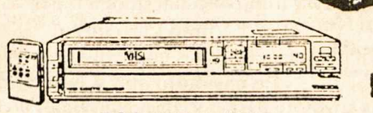
TOSHIBA V-83CZ

AIWA VIDEO
Pasiunčiame į Lietuvą ir kitus Europos kraštus.
NORTH AMERICA ELECTROMECHANIC
231 Robert Hicks Dr., Willowdale, Ont. Canada M2R 2R3
Tel. (416) 663-9497 arba (416) 665-4250

Veidu į Lietuvą

VACYS ROCIŪNAS

Lietuvių fronto bičiulių studijų ir poilsio savaitėje žvelgta į atgimstančios Lietuvos problemas. Paliesti svarbūs ir skubūs uždaviniai išeivijai

Per visas Lietuvių fronto bičiulių studijų ir poilsio savaites, ar jos vykdavo Dainavoje, ar Kennebunkporte, Union Pier ar Wasagoje, Lietuvos laisvės reikalai užimdavo dominuojančią paskaitų, pranešimų ar simpoziumų temų dalį. Ir 33-ji, vykusi Dainavoje, Manchester, Mičigane, 1989 m. rugpjūčio 13-20 d.d. tapo įdomiu, atviru forumu Lietuvos klausimais.

Ne tik šiuo metu vykstantis laisvėjimo procesas Lietuvoje, bet ir gražus mūsų tautiečių iš Lietuvos dalyvavimas visą savaitę pavertė į plataus žvilgsnio apie Lietuvos įvykius analizės forumu. Ši savaitė buvo akivaizdus faktas, kad tiltai tarp Lietuvos ir išeivijos buvo bent šiuo metu atstatyti. Tai atsiliepė į visų stovyklos dalyvių nuotaiką ir kėlė padrąsinančių vilčių.

Studijų savaitė buvo atidaryta *Sauliaus Galadausko* (gim. 1955) žodžiu. Jis yra baigęs Kauno meno mokyklą, dabar gyvenąs Vilniuje su žmona ir dviem vaikais, stipriai įsijungęs į Lietuvos jaunimo ir Sąjūdžio darbus, Lietuvos ateitininkijos atkūrimo komiteto narys. Ir čia Amerikoje savo buvimo metu aplankė daug lietuvių kolonijų su paskaitomis, rašė spaudoje. Kalbėdamas apie dabartinę Lietuvą, pabrėžė mintį, kad Lietuvos atgimimo šaknų reikia ieškoti mūsų senovės istorijoje, knygnešių gadynėje, miško brolių, Sibiro tremtinių, pogrindžio veikloje, Kalantos aukoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių pasišventime.

Kun. Ričardas Repšys, MIC, 33 metų, baigęs slaptąją kunigų seminariją Lietuvoje, jau šešis mėnesius gyvenąs Amerikoje, su paskaitomis, pranešimais taip pat aplankęs daug lietuvių kolonijų, yra vedęs rekolekcijų. Daug dėmesio čia būdamas skiria lietuvių jaunimo judėjimui, lietuviškų parapijų atsinaujinimo problemoms. Kalbėtojas Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtį apibūdino gan tamsiomis spalvomis. Keturių dešimtmečių metų priespauda įstūmė Bažnyčią į pasibaisėtiną stagnaciją. Nebuvo sulaukta jokios pagalbos nei iš Vakarų pasaulio, nei iš Vatikano. Kunigų padėtis apgailėtina: išmirdavo daugiau, negu leido įšventinti; trėmimai, nutraukti ryšiai su tikinčiaisiais. "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika", pogrindžio seminarija, kunigų suėmimai, iš koncentracijos lagerių grįžę disidentai pradėjo Bažnyčios atgimimą, ypač jaunimo eilėse.

Kun. Repšys tvirtino, kad tiek metų vergiją iškentusiai Bažnyčiai skubiai reikia vakarietiškos plačios programos. Reikia siųsti kunigų į Vakarus, supažindinti su naujomis Vakarų idėjomis, paruošti geresnę profesūrą seminarijoms. Jis bijąs, kad Lietuvos Bažnyčia nesustingtų senose formose.

Jam didelį rūpestį kelianti ir lietuvių parapijų Amerikoje ateitis. Čia mažėja jaunesniųjų žmonių jungimasis į parapijas ir į jų darbus. Trūksta kunigų, dvasios vadų jaunimo organizacijoms.

Veiksnių vienybės klausimu

Mūsų pagrindinių veiksnių bendradarbiavimo klausimas ir čia vėl iškilo. Kalbėjo visuomenininkas ir rašytojas, buv. JAV LB krašto valdybos pirm. *Vytautas Volertas, Pilypas Narutis,* VLIKo narys, politinis kalinys, rezistentas, *dr. Adolfas Šležas,* LFB tarybos pirmininkas.

V. Volertas sakė, kad gyvenimas reikalauja visų veiksnių bendro darbo ir gerai suorganizuoto centro išeivijoje. Reikia keistis nuomonėmis ir su Sąjūdžiu ir su Lyga. Apie mūsų išeivijos mokslą, kultūrą ir kitus atliktus darbus Lietuva yra skurdžiai informuojama. Kai kuri išeivijos spauda kaip "Akiračiai", ar "Metmenys" vienšališkai vaizduoja visos išeivijos gyvenimą.

Dr. Šležas mano, kad veiksniams reikia sutarti darbus planuojant ir juos vykdant. Siūlė sudaryti sąlygas įvairiems specialistams atvykti į Vakarus susipažinti, pastudijuoti ekonominius, gamybinius procesus, pažinti kultūrinius ir socialinius vyksmus, kad grįžę Lietuvon galėtų įgytas žinias panaudoti atsikuriančiai Lietuvai. Tokia pagalba galima, jei veiksniai dirbtų ranka rankon.

P. Narutis ypač pabrėžė, kad tokio susitarimo ir bendradarbiavimo laukiama ir Lietuvoje, pageidautina bendra veiksnių konferencija. Jo nuomone, Gotlando saloje pasirašytas komunikatas esąs tokios konferencijos padrąsinanti viltis. Vykstant tokiems dabartiniams pasikeitimams Lietuvoje, mūsų veiksniams Lietuvos laisvinimo byloje Rytų-Vakarų konflikto prielaida nebetinka dabartinei situacijai aptarti. Reikalinga nauja kryptis. Neturėtų būti iš veiklos dėmesio išleidžiama ir dabar Maskvos Vakarams peršama taikos ofenzyva.

Stovyklon atvykęs *kun. Alfonsas Svarinskas* buvo sutiktas plojimais. Jis buvo mielas ir laukiamas svečias šioje studijų savaitėje, kur aktyviai dalyvavo studijiniuose pranešimuose, pats kalbėjo, atnašavo šv. Mišias, sakė pamokslų. Savo ilgesniame žodyje jis palietė dabartinės Lietuvos ir jos Bažnyčios problemas. Ekologinė krašto padėtis, dvasinių vertybių stoka, ekonominė krizė, jaunimas kelia didelį susirūpinimą. Jis manąs, kad komunistams, kurie yra kalti dėl tūkstančių, žuvusių Sibire ir tūkstančių sugrįžusių suluošintais, neturėtų būti leista spręsti tautos ar Bažnyčios likimo, pasirašant Gotlando susitarimą.

Sibiro tremtinys kun. Svarinskas su baime žiūrįs į komunistų partijos sugestijas kurti nepriklausomą Lietuvą. Jos yra klastingos. Negalima taip lengvai Lietuvos komunistus išskirti iš bendros Maskvos komunistinės sistemos ir ideologijos.

Dabartinė Lietuva išeivio akimis

Prof. dr. Vytautas Vardys vadovavo šia tema pavadintam simpoziumui. Čia savo įspūdžių, minčių ir duomenų pateikė visi neseniai aplankę Lietuvą: poetas laureatas *Bernardas Brazdžionis, dr. Adolfas Damušis, Juozas Kojelis ir Vacys Rociūnas.*

Bernardas Brazdžionis nesutinkąs su išsireiškimu "atgimusi Lietuva", ne, anot jo, ji niekada nebuvo mirusi. Poetas Lietuvoje buvo triumfališkai priimtas visur, kur tik pasirodė, ar tai būtų Vilniaus arkikatedra, ar didžiulės salių ir aikščių auditorijos, poezijos vakarai. Stovyklos dalyviai buvo laimingi galėję visą B. Brazdžionio istorinę išvyką matyti profesionalų paruoštoje vaizdajuostėje. Jam didelio džiaugsmo teikę susitikimai su jo poezijos mylėtojais, kurie įrodė, kad jo poezijos žodis išliko gyvas iki mūsų dienų. Jis autografavęs jo poezijos knygų, išsaugotų net iš Sibiro gulagų laikų. Sutikęs ir rašytojų, kurie anksčiau garbino Staliną, dabar ir Sibiro kančia, ir nekaltųjų mirtis jau esančios geros temos.

V. Rociūnas savo kelionės metu surinkęs spaudos duomenų, savo akimis stebėjęs didelę dalį Lietuvos, pasakojo apie tuos fizinius Lietuvos pasikeitimus per 45 metus, paliesdamas išaugusius miestus, padidėjusį kelių tinklą, užterštas upes, ežerus ir Baltiją, plačiąją dabartinę periodiką, jos skaitytojų apklausinėjimus apie dabartinius politinius Lietuvos vadovus ir jų nuotaikas bei ateities perspektyvas. Ekonominė krizė, būtiniausių maisto ir buities reikmenų trūkumas nekelia didelio susirūpinimo. Černobilio nelaimė, tartum Damoklio kardas, kabo virš Lietuvos gyventojų galvų.

Dr. A. Damušis, kuris dalyvavo Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimo posėdžiuose Kaune, kėlė universiteto problemas. Universitetas turi turėti tautinės mokyklos koncepciją, be politinio užsiangažavimo. Profesūrai – sąžinės ir pasaulėžiūros laisvė. Dar neišpręsti universiteto išlaikymo klausimai. Universitetas laukia tiek mokomojo personalo, tiek finansinės paramos iš užsienio lietuvių. Dalyvavo ir 15 užsienio mokyklų lietuviai dėstytojai.

J. Kojelis, kuris jau du kartu šiemet lankėsi Lietuvoje, susirūpinęs moraliniu Lietuvos nuosmukiu, įsigalėjusiu alkoholizmu, dechristianizacija, abortų didėjimu. Kraštas esąs menkai informuotas apie išeiviją. Siūlė išleisti ką nors panašaus į LFB leidinuką "Į pilnutinę demokratiją", bendrą Lietuvos ir užsienio žurnalą, prašė siųsti knygų gimnazijoms, universitetams, remti Sąjūdį ir Laisvės lygą. Demokratų partija esanti artimiausia Lietuvių fronto bičiulių idėjoms. Prašė pagalvoti ir apie grįžimą į Lietuvą.

Diskusijose buvo daug kalbančiųjų. Dr. Vardys siūlė remti visas grupes, kurios dirba pozityvų Lietuvai darbą. B. Brazdžionis nemanąs, kad reikėtų naujo žurnalo, o reikėtų praplėsti "Krantus" ar "Į laisvę". Dr. Z. Brinkis: reikėtų pagalvoti ir apie lietuvių kelionių turizmo biurą. Dr. Kisielius: turizmas suartina su tauta. S. Galadauskas: dar nepatartina grįžti. Išeivija labai reikalinga Kraštui.

(Bus daugiau)

• **Visa išeivijos lietuviškoji spauda sunkiai verčiasi. Reikia paramos ir "Tėviškės žiburiams". Kas galite, paremkite juos auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.**

Iš anksto dėkingi –

"TŽ" leidėjai

LFB poilsio ir studijų savaitės dalyviai Dainavoje. Pirmoje eilėje iš kairės: dr. A. Razma, M. Lenkauskienė, dr. V. Vardys, dr. P. Kisielius Nuotr. V. Maželio

LFB poilsio ir studijų savaitėje Dainavoje. Iš kairės: dr. A. Damušis, poetas B. Brazdžionis, poetė J. Švabaitė-Gylienė ir kun. A. Svarinskas Nuotr. V. Maželio

MYLIMAI MAMYTEI
A†A
ONAI ČELKIENEI
mirus,
jos dukras – GRAŽINĄ KAŽEMĖKIENĘ ir DANUTĘ MAČIKŪNIENĘ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame –
Z. A. Saunoriai *A. Z. Stanaičiai*
Hamilton, Ont. *G. P. Breichmanai*

PADĖKA
A†A
JONUI VALANTIEJUI
mirus, nuoširdžiai dėkojame Lietuvos kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškui už maldas laidotuvių namuose, atnašautas Mišias šventovėje ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.
Nuoširdžiai dėkojame už raminančius paguodos žodžius, užuojautas spaudoje ir gražias gėles. Reiškiame padėką aukojusiems Mišioms ir už kitas aukas.
Gili padėka karsto nešėjams, kurie paskutinį kartą patarnavo velioniui. Dėkojame sol. V. Verikaičiui už giedojimą šventovėje.
Ypatinga padėka Staynerio ir apylinkių lietuviams. Nuoširdus ačiū ponioms už pyragus, J. Gurklienei už paruoštus pusryčius ir visiems už dalyvavimą laidotuvėse.
Žmona Elžbieta ir giminės

PADĖKA
Mylimai žmonai ir mamai
a.a. DANUTEI FIDLERIENEI
mirus, dėkojame giminėms, draugams ir artimiesiems, išlydėjusiems Danutę į amžino poilsio vietą.
Ypatingą padėką reiškiame Lietuvos kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškevičiui už atnašautas Mišias, religines apeigas kapinėse bei maldas koplyčioje. Dėkojame vargoninkui Paul Jenkins gražiais muzikos garsais palydėjusiam Danutę amžinybėn.
Nuoširdžiai dėkojame Toronto skautėms ir skautams uniformuotai pagerbusiems Danutę, sesėm – M. Vasiliauskienei ir P. Saplienei už jautrius atsisveikinimo žodžius ir suorganizuotą giedojimą "Ateina naktis". Šeimai tai padarė didelį įspūdį, žinant kiek daug skautavimas Danutei reiškė.
Dėkojame Danai Bendikienei už atsisveikinimą Danutės gimnazijos draugų vardu ir visiems už dalyvavimą Rožinyje, Mišiose, atsiųstas gražias gėles, gausias Mišias, aukas labdaros fondams ir visiems išreiškusiems užuojautą bei suraminimą žodžiu, laiškais ir spaudoje.
Ačiū giminėms, skautėms ir draugams už pyragus ir taip nuoširdžiai prisidėjusiems prie laidotuvių pusryčių.
Esame labai dėkingi mieliems Ditai ir Geniui Čuplinskam už visokeriopą pagalbą, meilę ir paguodą. Ilgai prisiminsime jūsų visų nuoširdumą, užuojautą ir paramą skausmo dienose.
Liūdintys – vyras, vaikai ir močiutė

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Dalyvio atsiminimai

Į Vilnių karo metu

"Jau penkiasdešimt metų Vilnius vėl Lietuvos sostinė"

J. V. DANYS

Taip skelbė savo pranešimą Vilniaus radijas 1989. X. 27. Prieš 50 metų Lietuvos kariuomenė peržengė buvusią Lietuvos-Lenkijos demarkacijos liniją, į Vilnių įžengė X. 26. Vilnius pasidarė vėl faktina Lietuvos sostine.

Radijo pranešime buvo cituojami tų dienų Lietuvos laikraščių atsiliepimai, Lietuvos vyriausybės ir Vilniaus visuomenės komiteto atsišaukimai.

Vienas tų laikų vilniečių veikėjų papasakojo atsiminimus iš tų dienų įvykių, apie didelį visų entuziazmą, įskaitant lenkus ir kitas tautybes, nes niekas nebuvo susižavėjęs trumpa sovietų okupacija, be to, prisiminė ir sunkią lietuvių vilniečių būklę lenkų 19-kos metų okupacijos metu.

Iš 150 mokyklų greitai liko tik 35, lietuvių kalbos vartojimas ir kultūrinis veikimas buvo smarkiai varžomi.

Nelemta Spalio 9-ji

Nepriklausomoje Lietuvoje Spalio 9 buvo minima kaip gedulo diena. 1920 m. Želigovskio armija, tariamai prieš Lenkijos vyriausybės valią, užėmė Vilnių ir jo sritį, nors dvi dienas prieš tai, spalio 7, Suvalkuose pasirašė taikos sutartį, pripažindami Vilnių Lietuvai.

Lietuvoje buvo įsteigta "Vilniui vaduoti sąjunga", kuri turėjo labai daug skyrių Lietuvoje ir išeivijoje. Plačiai buvo žinomas jos šūkis "Mes be Vilniaus nenurimsim". Meilė Vilniui buvo visiems giliai įdiegta.

Grįžimas į Vilnių

1939. X. 10 pasirašoma sutartis su Sovietų Sąjunga, kuri Vilnių perduoda Lietuvai, bet gauna teisę laikyti savo kariuomenės dalinius keliose Lietuvos vietovėse. Tiktai 1939. X. 27, pasirašius papildomus nuostatus, Lietuvos kariuomenė pradėjo žygį kovos formacija, ir X. 28 įžengė į Vilnių. Kitą dieną Gedimino pilyje iškelta Lietuvos trispalvė, Katedros aikštėje įvyko kariuomenės paradas ir kitos iškilmės.

Tuo metu gyvenimas Vilniuje ir jo srityje buvo visiškai sutrikęs. Vokiečių kariuomenė labai greitai sumušė lenkų pajėgas. Netikėta sovietų invazija sąmyšį dar padidino. Buvo tūkstančiai pabėgėlių, pavienių ir kariuomenės dalinių plūstančių į Lietuvą. Buvo nesaugi padėtis, todėl pirmiausia kariuomenė perėmė krašto kontrolę tvarkai išlaikyti.

Pirmas didesnis skaičius civilių asmenų, nuvykusių į Vilnių, buvo Vytauto Didžiojo universiteto studentų korporacijų ekskursija — visas traukinys. Nors jau buvau neseniai baigęs universitetą, bet mielai prisidėjau prie savo akademinių skautų korporacijos "Vytis" šiai istorinei kelionei.

Studentų eisena su korporacijų ir tautinėmis vėliavomis žygiavo iš geležinkelio stoties į Katedros aikštę, Gedimino pilies kalną ir į Aušros Vartus, kur buvo atlaikytos pamaldos. Tai buvo istorinė, keliolika metų laukta diena.

Vilniaus universitetas buvo pirmas visoje rytinėje Europos dalyje, ne tik Lietuvoje, todėl tiko studentams pirmiesiems nuvykti į Vilnių.

Įsijungimas į krašto sistemą

Nors sutartis su Sov. Sąjunga buvo pasirašyta X. 10, bet tik X. 27 kariuomenė galėjo pradėti žygį. Tame laikotarpyje sovietų kariuomenė traukiniais ir sunkvežimiais vežė iš Vilniaus visokias ūkines gėrybes, net ir kai kuriuos universiteto įrengimus. Tai prisidėjo prie tolimesnio Vilniaus nualinimo.

Lietuvoje sudarytas Vyriausias komitetas Vilniaus kraštui remti, kuris vadovavo aukų rinkimui. "Pienocentras" paaukojo pieno gaminių už 100,000 litų, "Lietūkis" — javų už 16,000. Prisidėjo ir kitos bendrovės, kaip "Parama", "Lietuvos cukrus". "Maistas" įsteigė Vilniuje daugiau kaip 20 mėsos parduotuvių.

Lietuvos seimas paskyrė 50 milijonų litų paskolą, kuri buvo reikalinga įvesti Lietuvos valiutai į Vilnijos ekonomiją, iškeičiant beverčius zlotus.

Vyriausybė siuntė įgaliotinius perimti įvairias įstaigas ir jas įjungti į Lietuvos sistemą. Tarp jų teko būti ir man. Lenkijos vyriausybė buvo pradėjusi hidroelektrinės statybą ant Neries prie Turniškių kaimelio — keliolika kilometrų už Vilniaus. Mat anksčiau aš buvau susisiekimo ministerijos siųstas užsienin studijuoti ir stebėti hidroelektrinių statybą.

Tuoj pat teko pamatyti Vilnijos lenkinimo procesą. Statyboje buvo apie 400 darbininkų ir apie 30 valdžios tarnautojų: inžinierių, technikų, braižytojų, administracijos tarnautojų. Visi buvo iš vidurio Lenkijos, išskyrus vieną antraeilę mašininkę iš Vilniaus ir įstaigos sargą, užaugusį Kaune ir kalbantį gražiai lietuviškai. Kol sutelkiau personalą, jis porą savaičių buvo mano vertėjas, nes lenkų kalbos visai nemokėjau. Po poros mėnesių paaiškėjo, kad šis lietuvis maždaug prieš 20 metų buvo įsivėlęs į vadinamą "peoviakų" bandomą sukilimą nuversti valdžią Lietuvoje, buvo pagautas nešant ginklus, nuteistas kalėjimu ir kiek vėliau iškeistas už vieną suimtą lietuvių veikėją Vilniuje.

Susidūriau su man keista tautybe "tuteišais" ("vietiniais"). Tai buvo darbininkai iš artimo vargingo Turniškių kaimelio. Jaunesnieji šiek tiek kalbėjo lietuviškai, jų tėvai — neblogai. Nenorėdami rašytis lenkais ir dėl represijų nedrįsdami būti lietuviais, save vadino "tuteišais".

Jungiant praeitį su dabartimi

Po minėto Vilniaus radijo pranešimo-minėjimo apie 50 metų Vilniaus grįžimo sukaktį, kalbėjau telefonu su dukra, lankančia Vilnių. Ji klausė, ką parvežti prisiminimui. Papasakojau apie sukaktį, ir kad aš tada ir ten dalyvavau. Tada prie Aušros Vartų religinių suvenyrų krautuvėlėse įsigijau mažytę Aušros Vartų Marijos inkrustaciją ant marmuro. Pasitraukiant iš Lietuvos, mano žmona Danutė įsidėjo ją į rankinuką ir po visų keliavimų tebeturi kaip Vilniaus relikviją. Norėčiau ką nors panašaus gauti po 50 metų.

Grįžusi dukra betgi apgailestavo, kad nieko panašaus negalėjo gauti. Įstatymai, draudžiantys religinių suvenyrų gamybą, matyt dar tebegalioja. Užėjusi į kleboniją gavo tik kukliai atspaustą ant ketvirtadalio puslapio Aušros Vartų Marijos paveikslą, bet be jokio įrašo.

Giminaičiai pasakojo, kad retkarčiais galima matyti prie šventovių moterėles, pasitiesusias skareles su keliolika prastos kokybės tokių religinių suvenyrų, bet su lenkiškais įrašais.

Sugrįžus į Vilnių prieš 50 metų, viena problema buvo atlietuvinti "tuteišus", o kita, bene didesnė, atlietuvinti Katalikų Bendriją. Vadinamieji "vietiniai" įsigijo lietuviškus pasus ir noriai rašėsi lietuviais. Bet atlietuvinti K. Bendriją, ypač hierarchiją, nevyko sklandžiai. Atrodo, ta problema nesibaigė, o Vilniaus arkivyskupijos teisinė priklausomybė tebelieka miglota.

Parvežė dukra daug Lietuvoje leidžiamų laikraščių ir leidinių. Tarp jų radau įdomų ir vertingą leidinį "Lietuva-Vilnius-1939", 64 psl., nedidelio formato knygą. Šešiolika puslapių skirta chronologinei Vilniaus istorijai, daug vietos 1939 m. spalio mėnesio įvykiams. Išleido "Lietuvos kultūros fondas", paruošė R. Batūra, E. ir K. Umbražiūnai. Trisdešimt du puslapiai skirti istorinėms nuotraukoms. Kai kuria informacija pasinaudota šiam straipsniui.

Džiugu, kad Lietuvoje įsisteigė draugija Vilniaus klausimams studijuoti bei spręsti ir jau skleidžia taip reikalingą informaciją.

• **Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi –**

"TŽ" leidėjai

Lietuvos kariuomenė 1939 m. įžygiuoja į Vilnių. Gyventojai ją sutinka su dideliu džiaugsmu

Jie pasakojo apie Lietuvą

Kritiškos laisvės kovotojų pastabos apie dabartinus įvykius Lietuvoje

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Per ilgus sovietinio teroro dešimtmečius sekėme Lietuvos laisvės kovotojų kančias, stengėmės jiems padėti. Gajauskas, Petkus, Skuodis, Svarinskas, Terleckas pagarsėjo kaip Lietuvos laisvės ir kovos už žmogiškas teises simboliai. Jiems išsilaisvinus ir atvykus į laisvąjį pasaulį, noras su jais susitikti, paspausti jų rankas, yra stiprus ir suprantamas.

Sekant įvykius iš tolo, sunku įvertinti laisvės kovos sėkmingumą, suvokti skirtumus tarp Lietuvoje pasireiškiančių veiksnių. Susipažinome su Sąjūdžio vadais, laisvės kovotojais – Vytautu Skuodžiu, Gajausku ir kitais. Stengiamės susidaryti bent apytikslį Lietuvoje vykstančių permainų ir jas iššaukiančių organizacijų vaizdą.

1989 m. lapkričio 11 d. vakare Klivlando Lietuvių namų didžiojoje salėje susirinko visų kartų išeivijos lietuviai išklausyti Antano Terlecko, Viktoro Petkaus ir Jono Mugevičiaus pranešimų. ALTOs skyriaus pirm. Algirdas Pautienis supažindino su svečiais, nupasakodamas jų kančios kelią kalėjimuose ir Sibiro lageriuose bei vaidmenį dabartiniame Lietuvos gyvenime.

A. Terleckas

Pirmuoju kalbėti buvo pakviestas A. TERLECKAS, Laisvės lygos steigėjas. Jis dėkojo už tūkstančius jam siųstų laiškų, kurie prisidėjo prie jo išlaisvinimo, nors jam nebuvo sovietinių kalintojų įteikti, tik vėliau parodyti. "Mes atvykome jums papasakoti apie Lietuvą", pareiškė jis, pasidžiaugdamas išeivijos lietuviškumu. Sakė aptarsiąs tris kelius Lietuvai laisvinti. Vienas jų būtų teroro kelias, kurį Lyga griežtai atmeta. Antras yra parlamentinis, trečias – konstitucinis.

Kalbėtojas gana sistemingai bandė įrodinėti parlamentinio kelio neigiamybes, pateikdamas pavyzdžius iš Lietuvos deputatų nesėkmių Maskvoje. "Parlamentiniu keliu nieko nepasieksime; jokia valstybė neišsilaisvino tuo būdu", buvo jo išvada. Minėjo jis Lietuvoje paskelbtus įstatymus, kuriuos Maskva atmetė kaip negaliojančius, nes jie prieštarauja konstitucijai. Jis taip pat pastebėjo, kad Lietuva negalinti būti ekonomiškai nepriklausoma, kol yra Maskvos valdžioje. Balsuoti už išstojimą iš Sovietų Sąjungos reiškia pripažinti ir įstojimą. "Neįstojome, bet buvome įstatyti, todėl privalome laisvės reikalauti, remiantis tarptautine teise, o ne laisvę grąžinti balsavimo keliu, kurį pasirinkęs Lietuvos persitvarkymo sąjūdis".

Sukritikavęs parlamentinį laisvei išsikovoti metodą, kalbėtojas jo vieton nenurodė pakaitalo ar Lygos pasirinkto kelio. Klausimų iš publikos metu A. Terleckas neatsakė patenkinamai į klausimus, nuklysdamas nuo temos, skaitydamas įvairių laikraščių iškarpas. Klausytojai buvo sukrėsti jo pasakymo: "Neskelbsiu pavardžių, bet Sąjūdyje yra penki nedori žmonės".

Rimui Aukštuoliui paprašius išdėstyti kovos už laisvę strategiją, A. Terleckas atsakė: "Reikia elgtis taip, kaip pasielgė Berlynas". Jis taip pat pranešė, kad Sąjūdis sulaikęs Lietuvoje tūkstantinę minią nuo revoliucijos šventės parado sustabdymo, bet mes savo akimis matėme televizijoje, kaip išsirikiavę milicininkai sutramdė prasiveržusią minią. Kodėl ir vėl kaltinamas Sąjūdis? Atsakymuose buvo ir daugiau netikslumų, pvz. aiškinant Lietuvos tautinės vėliavos istoriją ir t.t.

J. Mugevičius

Antruoju kalbėjo J. MUGEVIČIUS, Kauno politechnikos instituto absolventas, taip pat apgynęs disertaciją iš ekonomikos srities, Lietuvos demokratų partijos ir jos tarybos prezidiumo narys. Jam pavyko sušvelninti prieš jį kalbėjusio Sąjūdžio kritiką. Pasak jo, pastaruoju metu tarp Sąjūdžio ir Lygos nesą ypatingų kontrastų, siekiant galutinio tikslo. Kalbėtojas betgi pripažino, kad Lyga yra "tautos sąžinės balsas".

Kalbėtojo atstovaujama demokratų partija oficialiai buvo įsteigta 1989 m. vasario 5 d., paskelbus deklaraciją, o liepos mėnesį įvyko kongresas. "Iš viso atsikūrė apie 20 partijų, bet tai ne skaldymasis, o tik atgimimo ir pliuralizmo apraiška. Visi ieško bendros kalbos, siekiant nepriklausomybės. Jokių peštynių nėra. Susėdame prie bendro stalo. Mes išdėstome, kaip manome siekti nepriklausomybės, remiant rinkimus, parenkant kandidatus. Nežinia, kokia bus išrinkta Aukščiausioji taryba, nes Lietuvoje esantys Raudonosios armijos kariai gavo teisę balsuoti. Ignalinos rajone kandidatavo lietuvis intelektualas ir rusas valdininkas. Kadangi balsavo kareiviai, buvo išrinktas rusas".

Mugevičius pranešė vieną įdomią naujieną: dabar jau oficialiai paskelbta, kad "ponas" ir "ponia" yra "tautos žodžiai". Mugevičius kreipėsi į išeiviją, prašydamas įtaigoti JAV vyriausybę Baltijos tautų laisvės reikalu.

V. Petkus

Sekantis kalbėtojas buvo ilgametis kalinys ir kovotojas už žmogaus teises V. PETKUS. Jis yra baigęs Vilniaus universitetą ir yra lietuvių literatūros specialistas, bet jam, kaip "nepatikimam" asmeniui, buvo uždrausta dirbti savo srityje. Pasaulyje paplito garsas apie jo drąsą ir kančias, todėl jis buvo pasiūlytas 1988 m. Nobelio taikos premijai. Maskvai užprotestavus, tai neįvyko. Jis yra Lietuvos krikščionių demokratų partijos atsteigėjas ir tarybos prezidiumo pirmininkas.

Nustebome, kai jis pradėjo su solo daina "Su jazminų žiedais ir baltais ryšuliais iškeliavom kelionėn skausmingon". Sentimentaliai ir jausmingai kalbėjo jis apie lietuvių kapų, ypač Lietuvos prezidento Antano Smetonos, lankymą ir pareiškė, kad jaunoji Lietuvos karta istoriją vertina kitaip, negu vyresnieji, todėl Lietuvoje labai kyla Smetonos vardas. Užulėnyje, Smetonos tėviškėje, buvo susirinkę visų partijų atstovai jo pagerbti. Jis pasiūlė sudainuoti Smetonos "maršą" "Du broliukai kunigai . . ."

Kalbėtojas rodė ypatingą pagarbą A. Smetonai. Klausytojams tai buvo staigmena, nes per ilgus dešimtmečius išeivijos krikščionys demokratai A. Smetoną kritikavo ir smerkė. Tačiau toks tautą vienijantis mostas rodo Lietuvos politinių partijų subrendimą ir demokratijos supratimą, praeitį vertinantį objektyviai, o ne fanatiškai.

Toliau V. Petkus tęsė A. Terlecko temą, sakydamas, kad sąjūdis (mažąja raide) prasidėjęs nuo pirmosios okupacijos dienos 1940 m. Jau tada buvę planuojama, kaip elgtis, kaip kovoti, kaip priešintis. Jis paminėjo sukilimą, laikinosios vyriausybės sudarymą, pasipriešinimą ginklu, apie 50.000 vyrų žuvimą rezistencijoje. "Persitvarkymo sąjūdis" prasidėjęs 1988 m. Maskvoje ir veikiąs oficialiai bei legaliai.

Sąjūdžio kartojamą žodį "atgimimas" V. Petkus interpretavo taip: "Tiems, kurie ėjo tautos sąjūdžio keliu, atgimimo nereikia. Tiems, kurie pasirinko komunistinį kelią, reikia atgimti."

Nenoromis buvo peršama išvada, kad Sąjūdis yra tik Maskvos įrankis. "Parlamentinis kelio į laisvę metodas laviruoja tarp tautos ir Maskvos" tvirtino kalbėtojas nenurodydamas kitokio ar tikslingesnio laisvei siekti kelio.

Pastabos

Susirinkimas užsitęsė nepaprastai ilgai ir išvargino publiką. Kai kurie svečių atsakymai į klausimus buvo ilgesni už pradinį pranešimą. Tik valiutos ir ekonomikos klausimu trumpai ir aiškiai atsakė J. Mugevičius, parodydamas savo žinojimą ir sugebėjimą į klausimą atsakyti, neišsiplečiant į ilgas kalbas. Keli Klivlande viešintys svečiai iš Lietuvos buvo taip pat nemaloniai susirinkimo nuotaikos sukrėsti.

Sutikus anksčiau atsilankiusius Sąjūdžio atstovus ir vadus, neteko girdėti netaktiškų ar neigiamų komentarų apie kitas organizacijas, todėl atrodo, kad Sąjūdis supranta demokratijos principus ir turi diplomatinį taktą. Negalima aukštinti savęs kitų sąskaiton, nei rasti pritarimą, vien kritikuojant kitus. Tie, kurie savo tikslų siekia su kritika ir insinuacijomis, paprastai susilaukia pralaimėjimo.

Reikia turėti viltį, kad tą vakarą pareikštos mintys bus užmirštos, ir mūsų pagarbos jausmai nukentėjusiems kovoje už laisvę išliks nepažeisti.

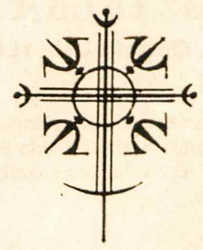

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard

Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

VLIKo seimo rezoliucijos

Seimas sveikina JAV prezidentą G. Bushą, dėkoja jam už nepripažinimo politiką ir prašo kelti Baltijos valstybių klausimą tarptautiniuose forumuose.

Seimas smerkia tautybių kurstymą Lietuvoje. Kviečia visus Lietuvos gyventojus pasisakyti už Lietuvos valstybės teritorinį integralumą.

Seimas iškėlė susirūpinimą dėl Lietuvos aukščiausios tarybos referendumo įstatymo, kad jis nepasitarnautų Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą įteisinimui. Jeigu referendumas būtų vykdomas, svarbu garantuoti veikimo ir balsavimo laisvę. Remiantis Helsinkio akto principais, visi žmonės visada turi teisę laisvai nustatyti savo vidaus ir išorinį statusą be išorinio įsikišimo. Tokį įsikišimą sudaro Raudonosios armijos dislokacija Lietuvos teritorijoje.

Seimas siūlo VLIKą sudarančiom organizacijom papildyti savo sudėtį naujais iš Lietuvos atvykstančiais rezistentais.

Seimas nuoširdžiai sveikina brolius, seses okupuotoje Lietuvoje, ir džiaugiasi politinio gyvenimo vadovų išmintimis, drąsa, gyventojų ryžtu bei ištverme.

Seimas vertina okupuotos Lietuvos politinių organizacijų atstovų aktyvų dalyvavimą seimo svarstybose.

Seimas suirūpinęs, kad Vakarų ekonominė pagalba gali prailginti kolonijines sovietų imperijos išsilaikymą. Jis reiškia nuomonę, kad Vakarų parama Sov. Sąjungai būtų tikslinga, jei ji pagreitintų Sov. Sąjungos pilnos demokratijos procesą, ypač Baltijos respublikų išsilaisvinimą.

VLIKo pareiškimas

Jame sakoma – Lietuvos valstybės egzistavimas buvo pertrauktas Hitlerio-Stalino sandėrio ir jo besitęsančių pasekmių. Bendromis pastangomis reikia kaip galima greičiau atgauti Lietuvos nepriklausomybę. Smerkiamas ir atmetamas Gorbačiovo pareiškimas, kad pliuralistinė partijų sistema nepriimtina, jog baltiečiai turi nereikalauti nepriklausomybės ir grasinimas Lietuvos komunistų partijai, norinčiai atsiskirti nuo Maskvos. Tai grubus kišimasis į okupuotos respublikos vidaus reikalus. Visi tautiečiai raginami dirbti kartu, kad tėvynė vėl taptų laisva.

Išreikštas džiaugsmas, kad šiuo metu JAV lankosi Lietuvos laisvės lygos narys Antanas Terleckas, Sąjūdžio atstovas Antanas Buračas, vienas iš Lietuvos Helsinkio grupės ir Krikščionių demokratų sąjungos steigėjų Viktoras Petkus, Lietuvos demokratų partijos narys Jonas Mugevičius. "Mes kviečiame ir norime, kad Lietuvos laisvės kovoje dalyvautų visi lietuviai, ir net tautiškai atgimę, laiku susipratę, nuo Maskvos diktatų norintieji atsisakyti komunistai" – sakoma pareiškime.

Pasirašė dr. Kazys Bobelis, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas.

(Santrauka iš rezoliucijų ir pareiškimo.) **RED.** (ELTA)

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS

REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

'SAMOGITIA'

Knygų rišykla "SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus

A. Plenys

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

VLIKo seime lapkričio 3-5 d.d. Baltimorėje. Sėdi iš kairės: P. Pečiulaitis, A. Terleckas, J. Mugevičius, dr. E. Armanienė, dr. K. Bobelis, dr. D. Krivickas, V. Petkus, A. Buračas

Nuotr. Br. Čikoto

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

JAUNIMO SVETAINĖ

Respublikiniuose mokytojų namuose Vilniuje darbą pradėjo jaunimo svetainė, organizuojanti įvairius pokalbius. Neseniai Lietuvos jaunimo organizacijų atstovai dalyvavo pokalbyje "Ar lengva būti jaunam?" Lapkričio 11 d. buvo skirta vakaronei su skautais ir ateitininkais, lapkričio 25 d. — susitikimui su jaunalietuviais ir gediminaičiais. Jaunieji vakarų dalyviai turi progą išgirsti įvairių nuomonių, padiskutuoti, įdomiai praleisti laiką.

PARTIZANŲ SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 4 d. Kaune įvyko pirmasis Lietuvos pokario rezistencijos dalyvių suvažiavimas, apie kurį informacijų pateikia "Komjaunimo tiesos" speciali korespondentė Henrika Valickaitė. Pirmiausia ji pabrėžia, kad tai buvo istorinis įvykis, nes partizanai po daugelio metų oficialios paniekos, žeminimo ir trypimo pirmą kartą susirinko vienoje salėje. Atsiminimais dalijosi iš Kaliningrado srities atvykęs Steponas Bubulas, Lietuvoje neturėjęs teisės gyventi nuo 1947 m. Jis ir kiti Lietuvos kariai Raseiniuose jau 1940 m. su ginklu rankose laukė Raudonosios armijos. Tačiau Kaunas tylėjo, o paskui įsakė nesipriešinti okupantams. Tada tie kariai ir išėjo į mišką, žinodami, kad stoja nelygion kovon. Liudas Simutis teigė, jog partizanai, pasipriešinę okupantams, turi būti laikomi lietuvių tautos sąžine. Ta pokarinė kova yra ir dabartinio tautinio atgimimo pamatas, bet rūmus tegu stato visos Lietuvos sąjūdis. Kitokios nuomonės buvo Vytautas Milvydas, pritaręs vienybei, bet ir norėjęs atskirai veikiančios Lietuvos partizanų sąjungos.

PASKAITA IR TESTAMENTAS

Istorikas Vytautas Žukas skaitė pranešimą apie rezistencinę kovą pokario Lietuvoje. Jam pačiam teko dalyvauti toje negailestingoje kovoje, praleisti ilgus metus darbo stovyklose. Kančia V. Žuką išmokė mąstyti, padarė filosofu, dabartinėse sąlygose atsisakančiu beatodairiškos kovos, bet kviečiančiu tautą taikytis ir siekti vienybės. Korespondentė H. Valickaitė rašo: "Mano kartai tie laikai — istorija, bet ji gali ir turi perimti iš vyresniosios Kančios išmintį... Ši išmintis gali padėti susivokti, gali padėti pateisinti, suprasti atgailaujantį, gali padėti eiti teisingiausia kryptimi... Suvažiavime skaitomas partizano iš Utenos apylinkių testamentas. Jame — nė žodžio apie kerštą kitaip besielgusiems, jame tik palinkėjimas, kad kaltuosius teistų tikrasis teismas, o vėliau — Dievo..." H. Valickaitė konstatuoja, kad partizanų suvažiavime nebuvo aptarta dabartinė veikla, priimta rezoliucija ir renkama valdžia. Suvažiavimas buvo panašus tik į proginį Lietuvos partizanų susiėjimą, jiems priminusį beveik prieš 50 metų lapkričio 2 d. įsteigtą bendrą Demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio štabą, patvirtintą to sąjūdžio sudėtį ir struktūrą. Pasak H. Valickaitės, tai buvo šventė, kurioje po daugelio metų susitiko vienos idėjos broliai. Eilėraščius skaitė Kauno dramos teatro aktorius Kęstutis Genys, pokario metų dainas atliko tremtinių choras, vadovaujamas Antano Paulausko.

PRIEKAIŠTAI IŠ MASKVOS

"Pravda" 1989 m. lapkričio 13 d. paskelbė savo karinio skyriaus atstovų pasikalbėjimą su Sovietų Sąjungos krašto apsaugos ministeriu D. Jazovu, kuris tautinio pobūdžio separatistinių išpuolių židiniais laiko Pabaltijį, Užkaukazę ir Moldaviją. Ten vis dažniau stengiamasi nuvertinti Raudonąją armiją, sumenkinti jos laimėjimus, prieš ją nuteikti visuomenę. Ne maža tų priekaištų dalis tenka Lietuvai. D. Jazovas piktinasi, kad Kauno istorijos muziejaus sodelyje nuo pakylos buvo pašalintas sovietinis tankas, 1944 m. vasarą su Raudonąja armija atbildėjęs vaduoti Kauno. Dar labiau D. Jazovui nepatinka Lietuvos miestų gatvėms grąžinami senieji vardai. Vilniuje jį labiausiai erzina vėl susigrąžinti Gedimino ir Savanorių prospektai, kai dar taip neseniai jie buvo atiduoti Leninui ir Raudonajai armijai. D. Jazovo priekaištų susilaukė ir iš Lietuvos vidurinių mokyklų programos išbrauktas pradinis karinis parengimas. Pasak D. Jazovo, tokiu žingsniu moksleivius norima nuteikti prieš sovietinę armiją.

PARVEŽĖ PALAIKUS

Kun. Alfonsas Lipniūnas (1905-1945), sociologas, Vilniaus kunigų seminarijos profesorius ir Vilniaus universiteto kapelionas, pasižymėjęs patriotiniais pamokslais Aušros Vartuose ir Šv. Jono bažnyčioje vokiečių okupacijos metais, buvo suimtas 1943 m. kovo 17 d. ir su kitais lietuviais veikėjais išvežtas Štuthofo koncentracijos stovyklon. Mirė 1945 m. balandžio 28 d., susirgęs dėmėtąja šiltine ir plaučių uždegimu, kalinių evakuacijos metu ir buvo palaidotas Pucko kapinėse. Velionis, kunigu įšventintas 1930 m., pirmiausia buvo paskirtas Panevėžio katedros vikaru ir vyskupijos jaunimo vadovu. Jį savo pagalbininku buvo numatęs Panevėžio vysk. Kazimieras Paltarokas, pokaryje pageidavęs, kad velionies palaikai būtų parvežti Lietuvon ir palaidoti katedros šventoriuje. Jo pageidavimą tik dabar įvykdė Panevėžio katedros klebonas kun. Juozas Antanavičius. Kun. A. Lipniūno palaikai rugsėjo 4 d. buvo sutikti iškilmingomis pamaldomis Vilniaus arkikatedroje, iš jos nuvežti velionies gimtosios Pumpėnų parapijos bažnyčion, o rugsėjo 12 d. iš Panevėžio katedros palaidoti jos šventoriuje. Iškilmingoms laidotuvių apeigoms vadovavo kardinolas Vincentas Sladkevičius. Pamokslą Mišiose sakė klebonas kun. J. Antanavičius. Dalyvių eilėse buvo Vatikano pronuncijus Olandijoje arkiv. Audrys Bačkis ir poetas kun. Leonardas Andriekus, OFM, iš JAV. **V. Kst.**

AUDRA Travel CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1990

Išvykimo datos:

Gegužės 6 (Finnair)
Gegužės 19 (Lufthansa)
Gegužės 30 (Air France)
Birželio 17 (Finnair)
Liepos 1 (Finnair)
Liepos 2 (Air France)
Liepos 3 (Lufthansa)
Liepos 4 (Air France)
Rugpjūčio 5 (Finnair)
Rugpjūčio 13 (AF ir LH)
Rugsėjo 7 (Air France)
Spalio 2 (Lufthansa)
Gruodžio 21 (Finnair)

Grįžimo datos – įvairios.
Kelionių trukmė grupėms – 10, 15, 20 ir 25 dienos.
Kelionės vykstantiems privačiai – pagal pageidavimą (norintiems užsakome viešbučius).
Kelionių kaina su privačiais kvietimais .... nuo **$1034.00**
grupėms ..... nuo **$2100.00**

Visos kelionės užsakytos per Maskvą. Vyksta derybos dėl tiesioginių skridimų į Vilnių. Deryboms pavykus ir surinkus pakankamai keleivių, visi skridimai bus tiesiogiai į Lietuvą. Todėl keleivių skaičių turime žinoti iš anksto.

Kviečiame nedelsti ir užsakyti keliones kuo anksčiau.

Registraciją pradedame **1990 m. sausio 2 d.**

Smulkesnių žinių teiraukitės
tel. (416) 769-2500, TELEX 06-967812, FAX (416) 763-6279
2100 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1M7
Registracijos numeriai 2559030 ir 2475066

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas muz. Darijos Deksnytės, atliko meninę programą Lietuvos kariuomenės šventėje lapkričio 26 d. Toronto Lietuvių namuose Nuotr. St. Dabkaus

Hamilton, Ontario

HAMILTONO VYSK. VALANČIAUS šeštadieninė mokykla rengia Kalėdų eglutę gruodžio 17, sekmadienį, 4 v.p.p. Jaunimo centro salėje. Mokiniai atliks įdomią kalėdinę programą su dainomis ir pritaikytu vaidinimu. Atvyks Kalėdų senelis iš Lietuvos su dovanomis. Kviečiame visus, mažuosius ir senelius atvykti ir pasigėrėti šia programa. Įėjimas – laisva auka. Lauksime!

HAMILTONO LIETUVIŲ MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ klubas "Giedraitis" gruodžio 16, šeštadienį, 6.30 v.v. AV parapijos salėje ruošia prieškalėdinį "laimės ratą". Valdyba kviečia tautiečius paremti klubą ir laimėti vertingų daiktų. 1990 m. sausio 27 d., Jaunimo centro salėje, įvyks tradicinis "zuikių" balius. Programą atliks Toronto vyrų choras "Aras", vad. muz. V. Verikaičio. Gros K. Deksnio orkestras. Sėkmingiausias šio sezono medžiotojas E. Gocentas. Jis nušovė mešką, o St. Senkus sugavo 26 sv upėtakį. Praeitą vasarą klubo nariai daug darbo įdėjo į savo patalpų pagerinimą: užbaigė rūkyklos statybą, nudažė pastato langus, iškcementavo šaudymo takus ir t.t. Cementui apmokėti gauta aukų: $1,000 – V. Lumbys; $826.50 – A. Šimkevičius; $227 – E. Bajoraitienė, R. Pakalniškienė; $100 – J. Bajoraitis. Molinių balandžių šaudymo varžybose mūsų klubo ekipa laimėjo I-mą v., latviai II-rą ir estai III-čią.

Klubo valdyba

HAMILTONO AUŠROS VARTŲ parapijos choro 40 metų veiklos sukaktis paminėta koncertu-šokiais Jaunimo centro salėje. Koncerto programą atliko AV parapijos choras, vadovaujamas muz. D. Deksnytės, ir estradinė dainininkė V. Rakauskaitė. Chorui akompanavo muz. J. Govėdas. Minėjimui-koncertui vadovavo Aldona Matulicz. Gautas sveikinimas iš prel. J. Tadarausko, jis yra buvęs pirmasis AV parapijos choro globėjas. Buvo pristatyti garbės svečiai: sol. V. Verikaitis su ponia, A. Juozapavičius. Žodžiu sveikino AV parapijos klebonas kun. J. Liauba, OFM, Hamiltono LB apylinkės pirm. A. Krivinskaitė ir R. Paulionis, Lietuvos kankinių parapijos choro seniūnas. P. Kareckas, išbuvęs chore nuo jo įsisteigimo, buvo pagerbtas, perjuosiant jį specialiai išausta tautine juosta. Chorui atlikus programą, buvo atneštas didžiulis tortas su 40-čia degančių žvakučių. Jas užpūsti pakviesti: dirigentė D. Deksnytė, buvęs choro dirigentas V. Verikaitis, choristas P. Kareckas ir choro administratorius J. Krištolaitis. Toliau sekė chorisčių paruošta vakarienė, vadovaujant – D. Mačienei ir I. Vasiliauskienei. Per šokius buvo vykdoma loterija, suorganizuota B. Mačio, o atsigaivinimo bare darbavosi P. Šidlauskas su padėjėjais. Po vakarienės 8-ni choristai padainavo kupletus, kurių autorės – choristės I. Zubienė ir Apanavičienė. Choro renginio ruošime gelbėjo ir ne choristai – A. Bajoraitienė ir R. Pakalniškienė – salės išpuošimas, Mireta Šiurkienė (iš Lietuvos) p.p. Gelžiniai – virtuvės tarnyba. Choras dėkoja visiems! **J.K.**

RUDENS BAZARAS, kurį ruošė Hamiltono ateitininkai praėjo labai pakilioj nuotaikoj. Buvo gera organizacija, skanus maistas ir turtinga loterija. Meniški jaunučių "baravykai" ir "musmiriai" traukė dalyvių dėmesį. Originaliose pačių darbo pintinėlėse pupsojo grybai svečiams pavaišinti. Kelerius metus nedalyvavus, didžiausią įspūdį padarė jaunos mergaitės prie pyragų ir kavos, o taip pat jų jaunos mamytės ir tėveliai prie kitų darbų. Entuzijazmo ir originalumo užteko visur. Mes labai džiaugiamės Lietuvos atgimimu ir jos jaunimu, bet nemažiau džiaugiamės išeivijoj išaugintu lietuvišku jaunimu ir gražiom lietuviškom šeimom. Pagarba tėvams, kurie jau vaikaičių sekiojami dirba virtuvėj, šluoja salę ir padeda visur, kur tik gali. Pagarba vadovams, kurie nepavargo. Aukštieji idealai nemiršta "Visa atnaujinti Kristuje" atgijo Lietuvoj – gyvuoja ir Hamiltone. Hamiltono ateitininkai dėkoja visiems, kurie juos parėmė. Ačiū. **Dalyvė**

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

KANADOS LIETUVIŲ FONDUI a.a. Veronikos Neumanienės atminimui aukojo: $20 – Br. K. Kaminskai, J. G. Krištolaičiai, St. Domeikienė, J. A. Norkai, J. R. Pleiniai; $10 – M. Vaitonienė, T. B. Stanuliai, Toronto, A. I. Zalagėnai, Toronto; a.a. Zelmos Stasiulienės atminimui: $20 – F. A. Rimkai; a.a. Antano Bugailiškio atminimui: $25 – B. Grinius; a.a. Petro Gužo atminimui: $20 – A. D. Jankūnai. Balys Grinius papildė savo įnašą KLF, paaukodamas $300. Nuoširdi padėka. **KLF**

Sudbury, Ontario

ADVENTINIS SUSIKAUPIMAS šios vietovės ir apylinkių lietuviams bus Kristaus Karaliaus šventovėje. Gruodžio 16, šeštadienį, 7 v.v. bus Mišios, o paskui bus klausoma išpažinčių. Gruodžio 17, sekmadienį, 9.30 v.r. bus klausoma išpažinčių, o 10 v.r. – Mišios. Susikaupimui vadovaus svečias iš Lietuvos kun. Algirdas Kildušis. Visi kviečiami dalyvauti.

Sault Ste. Marie, Ont.

ADVENTINIS SUSIKAUPIMAS šios vietovės lietuviams įvyks gruodžio 17, sekmadienį. Švč. Sakramento šventovėje. Išpažintys – 6 v.v., o Mišios – 7 v.v. Susikaupimui vadovaus svečias iš Lietuvos kun. Algirdas Kildušis. Visi kviečiami dalyvauti.

KLB SAULT STE. MARIE APYLINKĖS valdyba spalio 7 d. surengė tradicinį rudens pobūvį, kuriame dalyvavo L. Gronskis ir J. Skardžius, svečiai iš Lietuvos. Buvo pasivaišinta, pasidalinta įspūdžiais ir žiniomis iš tėvynės. Ig. Genys Tautos fondui surinko aukų: $50 – H. Matijošaitis; $40 – J. Malskis; $25 – A. Skardžius; $20 – V. Skaržinskas, J. Puteikis, V. Vainutis, J. Valas, S. Druskis, V. Kramilius, J. Meškys; $10 – A. Balčiūnas, A. Dabulskienė, M. Duobienė, I. Genys, V. Goldergas, L. Jakomaitienė, J. Kvosčiauskas, A. Motūzas, A. Motiejūnas, J. Pareigienė, A. Petronis, J. Skardis, Pr. Umbrasas, K. Žebraitienė, S. Kosčiauskas, V. Žurauskas, J. Skaržinskas; $5 – J. Gasperienė, R. Gasperas, I. Girdzevičius, S. Grigelaitis, E. Kutkevičius, V. Liudavičius, G. Poderys, J. Riauka, D. Duoba, O. Okmanienė.

Taip pat perduota KLB krašto valdybai solidarumo mokesčio $135 ir auka $120; Sąjūdžiui – $52; Vasario 16-tos gimnazijai – $100; V. Skaržinskas paaukojo $50 "Tėviškės žiburiams" ir $50 "Nepriklausomai Lietuvai".

Bendruomenės metinis susirinkimas įvyko gruodžio 2 d., 6 v.v., plieno darbininkų unijos patalpose. Aptarta veikla ir kiti reikalai.

Gruodžio 17 d. bus prieškalėdinis susikaupimas. Kun. J. Staškus nebijo sniego pūgų. Bendruomenės valdyba, atsidėkodama jam, kviečia visus susikaupime gausiai dalyvauti. **V. Kramilius**

Du jauni svečiai iš Lietuvos – Darius Meškauskas ir Ringa Jankūnaitė lankėsi pas gimines Hamiltone. Nuotraukoje – lietuvių radijo programoje "Gintariniai aidai"

EM **ED MASOTTI REAL ESTATE LTD.** REALTOR
2093 Pine St. Burlington, Ontario L7R 1G1
Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone
ANELĖ MURAUSKAITĖ
Verslo tel. 637-2376 **Namų tel. 389-4242**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m.	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m.	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%		
3 m. term.indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Bostono lituanistinė mokykla naujiesiems mokslo metams susilaukė apie 60 mokinių. Mokyklai jau kelinti metai vadovauja Daiva Matulionytė-Pereira, programai — Aldona Lingertaitienė, vaikų darželiui — Liuda Žiaugrienė. Mokytojauja: Birutė Žiaugrienė, Jūratė Aukštikalnienė, Zita Krukonienė, Jūratė Lalienė, Aldona Dabrilienė, Liuda Senutienė, Mirga Girniuvienė ir pati vedėja D. Matulionytė-Pereira. Veikia ir lietuvių kursai suaugusiems su jų vedėja Irena Kvederaite. Tėvų komitetą sudaro: pirm. Perkūnas Krukonis, vicepirm. Marytė Goštautienė, sekr. Rimas Veitas, ižd. Alvydas Kazakaitis ir narė Norma Šnipienė.

Įsimintinas Lietuvių dienas Klivlande šiemet surengė LB apylinkės valdyba su pirm. Vytautu Brizgiu. Dalyvių laukė fotomenininko Algimanto Kezio atvežta lietuvių dailės ir fotografijos paroda. Tačiau visų pagrindinis dėmesys teko į Lietuvių dienas atvykusiam Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansambliui bei jo vadovui Vidui Aleksandravičiui. Iškilmės buvo pradėtos spalio 15 d. Mišiomis Dievo Motinos bažnyčioje, giesmes giedant vilniečiams studentams ir parapijos chorui su dirigente Rita Klioriene. Įspūdingas studentų ansamblio lietuviškų dainų ir šokių koncertas įvyko Euclido amerikiečių vidurinės mokyklos salėje.

BALFo seimas, susietas su 45-rių metų sukaktimi, spalio 14-15 d.d. įvyko Jaunimo centre Čikagoje. Dalyvavo 45 atstovai ir būrelis svečių. Juos seimo ir sukakties proga sveikino: Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza, ALTos valdybos pirm. Grožvydas Lazauskas, JAV lietuvių fondo valdybos pirm. Marija Remienė, lietuvių jėzuitų provinciolas kun. Antanas Saulaitis, marijonų provinciolas kun. dr. Viktoras Rimšelis, Ateitininkų federacijos vadas Juozas Polikaitis bei kiti organizacijų atstovai. Pagrindinį veiklos pranešimą padarė centro valdybos pirm. Marija Rudienė. Iš jos ir kitų pareigūnų pranešimų paaiškėjo paskutinieji 1989 m. spalio 12 d. duomenys. Pastarųjų trejų metų laikotarpyje BALFas šalpos reikalams išleido 1.242.-303 dolerius. BALFo direktoriatą sudaro 32 nariai. Mirusius ir pasitraukusius direktorius pakeitė išrinkti devyni nauji, o visi kiti buvo perrinkti. Direktoriato pirmininku išrinktas Vladas Pažiūra. Centro valdybos perrinkta pirm. Marija Rudienė pradeda jau aštuonioliktus veiklos metus. Išrinktą centro valdybą dabar sudaro: vicepirmininkai kun. Jonas Juosupaitis, Albinas Dzirvonas, kun. Jonas Kuzinskas ir Stasys Vanagūnas, generalinis sekr. dr. Pranas Budininkas, jo pavaduotojas Vytautas Kasniūnas, protokolų sekr. Faustina Mackevičienė ir ižd. Kostas Čepaitis. Sekmadienio Mišias seimo dalyviams Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčioje atnašavo ir pamokslą sakė parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas.

Australija

Akademinio skautų sąjūdžio 65-rių metų sukaktį Lietuvių namų salėje spalio 22 d. paminėjo Melburno skyrius. Sąjūdžio sukakties reikšmę nušvietė skyriaus pirm. ps. fil. Andrius Vaitiekūnas. Rajono vadas j.v.s. fil. Vytautas Vaitkus skaitė paskaitą apie atsikūrusios Lietuvos skautų sąjungos naują dabartinę veiklą, pirmąjį vadų suvažiavimą, kuriame dalyvavo ir išeivijos lietuvių skautų atstovai iš JAV. Esą ten į skautų eiles dabar jungiasi daug komjaunuolių, pažadėjusių ištikimybę skautybės idealams. Akademinio skautų sąjūdžio sukakties proga Melburno skyrius surengė įdomią spalvotų veiklos nuotraukų, skautiškos literatūros ir skautiškų ženklų parodėlę.

Britanija

Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčia Londone spalio 14, šeštadienį, turėjo lietuviškas vestuves. Rektorius kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, sutuokė iš Los Angeles atvykusį Vincą Kazimierą Skirių ir Londono lietuvaitę Loretą Grupiljonaitę. Mišias atnašavo Londone viešėjęs Alytaus klebonas kun. Pranas Račiūnas, suteikęs paskutinį jungtuvių palaiminimą. Priėmimas vestuvių dalyviams buvo surengtas Lietuvių sodyboje.

Mančesterio lietuvių klubas spalio 21 d. tradiciniame narių pobūvyje atšventė veiklos keturiasdešimtmetį. Minėjime dalyvavo 50 narių, kuriems vaišes buvo paruošusios šeimininkės B. Kupstienė ir S. Keturakienė. Sukakčiai skirtą apžvalgą padarė klubo pirm. A. Podvoiskis, primindamas, kad klubas yra reikalingas ir dabar, nes jame sutelktas visas lietuviškasis gyvenimas. Naudingi net ir jame praleidžiami laisvalaikiai, nes klubas jungia Mančesterio lietuvius.

Šveicarija

Ženevos universiteto tarptautiniame paskaitų cikle spalio 2-7 d.d. dalyvavo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio generalinis sekr. Virgilijus Čepaitis. Diskusijose jis padarė išsamų pranešimą apie šios organizacijos siekius, jos santykius su komunistų partija. Svečias pabrėžė, kad visuomenė Lietuvos nepriklausomybės siekia teisinėmis priemonėmis taikiu būdu. V. Čepaitis taipgi dalyvavo Šveicarijos televizijos ruošiamoje specialioje laidoje apie dabartinius įvykius Lietuvoje.

Vokietija

Didžioji knygų mugė kasmet surengiama Frankfurte prie Maino. Šiemet ji įvyko spalio 11-16 d.d. nuolatiniame Frankfurto parodų centre, kur veikė septyni paviljonai, kai kurie net keturių aukštų. Juose buvo sutelkta apie du milijonus knygų, kurias pristatė apie 10.000 leidyklų. Lietuva šį kartą turėjo atskirą savo skyrių, neįjungtą į Sovietų Sąjungos. Lietuvai atstovavo "Mokslo" leidykla, pati užsimokėjusi parodos direkcijai savo lėšomis už dalyvavimą. Lietuvos skyrius turėjo tik apie 50 knygų, bet jį puošė didelės Vilniaus ir Trakų pilies panoraminės nuotraukos. Daugiausia dėmesio susilaukė mokslinė ir vaikų literatūra. "Mokslo" leidyklos vyr. red. Vaidotas Januškis džiaugiasi su JAV firmomis pasirašyta sutartimi, apimančia bendrą kelių monografijų leidimą. Sekančiais metais Frankfurto knygų mugėje planuojama dalyvauti kartu su Latvija ir Estija. Vokiečius sudomino pasiūlymas surengti Lietuvos, Latvijos ir Estijos geriausių knygų kilnojamą parodą V. Vokietijoje.

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam
110-220 voltų
tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi *ir t.t.*

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA
FAX: 664-5737

170 Highway 8
Stoney Creek, Ont.
664-5733

891 Upper James, Unit 4
Hamilton, Ont.
574-3310

Vilniečių suvažiavimo dalyviai prie žuvusių už Lietuvos laisvę paminklo Jaunimo centre, Čikagoje. Kalba Albertas Misiūnas, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos pirmininkas; toliau – Čikagos šauliai ir šaulės su vėliavom Nuotr. S. Varankos

Vilniečių suvažiavimas Čikagoje

STEPAS VARANKA

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas įvyko spalio 28-29 d.d. Čikagoje, "Dainavos" svetainėje. Susirinkimui pirmininkavo Julius Pakalka ir sekretoriavo Stasys Jakaitis.

Buvo gauta daug sveikinimų. A. Juknevičius, vienas iš vilniečių sąjungos steigėjų, kuris lenkų okupacijos laikais gynė lietuvių bylas, ragino visomis priemonėmis padėti atgimstančiai tautai. Jis yra susirūpinęs priešiška lenkų veikla Lietuvoje. Petras Viščinis, vilnietis teisininkas, Naujosios Anglijos lietuvių radijo "Laisvės varpas" programos vedėjas, savo sveikinime rašė, kad Vilniaus krašte ir toliau vyksta kova. Reikia kovojantiems visokeriopai pagelbėti.

Veronika Maminskaitė-Kulbokienė, per Lenkijos okupaciją buvusi jaunimo ir studentų slaptos organizacijos remti lietuvius kalinius narė ir veikėja, rašo, kad jos visas gyvenimas buvo skirtas Vilniui ir jo kraštui. Ir dabar nereikia nuleisti rankų, bet ginti lietuvių teises į Vilniaus žemę.

Dr. Jonas Šalna, buvęs vilniečių sąjungos centro valdybos pirmininkas ir knygos "Rytų Lietuva" kolektyvinės redakcijos narys, ragino nepavargti, dirbant Vilniaus ir visos Lietuvos labui. Gražutė Šlapelytė-Sirutienė, žymaus Vilniaus krašto veikėjo dr. Šlapelio duktė, neseniai viešėjusi Lietuvoje, ragino padėti tautiečiams Lietuvoje, ypač Vilniaus krašte. Kazys Baronas iš Vokietijos, vilnietis, pažymėjo, kad lenkų veikla Vilniuje ir krašte vis tebėra negyjanti žaizda. Lenkai puola "Vilnijos" draugiją, siekiančią krašto atlietuvinimo. Reikia budrumo ir pastangų iš kitų tautiečių. Būtina kelti klausimą, kaip lenkai žiūrėtų į vokiečių autonomines sritis aplink Varšuvą?

Centro valdybos pirm. Albertas Misiūnas perskaitė Rytų Lietuvos rezistencinio sąjūdžio vardu raštą. Jame išreiškiama destruktyvi lenkų veikla Vilniaus krašte, kelianti susirūpinimą tėvynėje ir išeivijoje. Siūlė VLIKo seime įtraukti į darbotvarkę lietuvių-lenkų santykių klausimą. Šiuo klausimu galėsiąs referuoti Rytų Lietuvos rezistencinio sąjūdžio pirm. Albertas Misiūnas.

Naujos valdybos rinkimų nebuvo. Pasiliko kitai kadencijai ta pati valdyba, tik prisidėjo dar vienas narys, Stasys Jakaitis iš Kanados.

Atsišaukimas

Julius Pakalka ir Stefanija Sukelienė paruošė prezidiumo atsišaukimą, kuriame sveikinama nepriklausomos Lietuvos diplomatinė tarnyba, išeivijos politiniai veiksniai, organizacijos bei institucijos, dirbančios Lietuvos labui. Taip pat sveikinami broliai ir sesės tėvynėje, didžiuojamasi jų ilgos kovos ištverme. "Vilnijos" vaikai, pergyvenę 1920-1939 m. okupaciją, užtikrina, kad iš visos širdies rems lietuvių kovą už tautinį sąmoningumą ir laisvę bei nepriklausomą Lietuvą.

"Vilnijos" draugijos nario pranešimas

Svečias iš Lietuvos "Vilnijos" draugijos narys Kęstutis Minelga pranešė, kad lenkai Lietuvoje pradėjo veikti prieš Sąjūdį, prieš oficialios lietuvių kalbos įvedimą. Jie priklauso Sąjūdžiui priešingai organizacijai "Jednosc", kurioje susispietę užkietėję komunistai, buvę enkavedistai, ne tik lenkų, bet lietuvių ir rusų kilmės žmonės. Rugsėjo 1 d. Vilniaus krašte iškilmingai buvo atidengtas paminklas "Armijos Krajowos" nariams, žuvusiems šiose apylinkėse. Atrodo, kad paminklo sumanytojai neturėjo oficialaus leidimo.

Suvažiavimas buvo baigtas Tautos himnu.

Iškilmės

Spalio 29, sekmadienį, 9.30 v.r. vilniečiai, organizacijos su vėliavomis rinkosi Jaunimo centre. Mišios 10 v.r. buvo atnašautos jėzuitų koplyčioje. Po Mišių prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, dalyvaujant šauliams ir įvairių organizacijų atstovams su vėliavomis, aukurą uždegė torontietis Steponas Varanka su jį lydėjusiomis Elena Sparkiene ir Grožvyda Giedraityte. Vainiką padėjo kanadietis Stasys Jakaitis, Stefanija Sukelienė ir Bronė Buikienė. Kalbą pasakė Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdybos pirm. Albertas Misiūnas. Jis priminė, kaip prieš 50 metų į Vilnių įžygiavo Lietuvos kariuomenė. Tai buvo didelio džiaugsmo šventė. Po jo kalbos sugiedota Marija, Marija ir Tautos himnas. Šiom iškilmėm vadovavo kapitonas Juškevičius.

Koncertas

Šaulių namuose 12 v. įvyko paskaita apie Lietuvos kariuomenės įžygiavimą į Vilnių bei rodomas filmas iš tų įvykių. Koncertinė programa išklausyta prie apvalių stalų, su pažįstamais. Buvo galima pasivaišinti kava ir užkandžiais. Iškilmės buvo baigtos Petro Noreikos padėkos žodžiu ir Tautos himnu.

Iškilminga metinė šventė

Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos Toronto skyriaus metinė šventė įvyko lapkričo 26, sekmadienį. Šventė pradėta Prisikėlimo šventovėje religiniu koncertu, skirtu Kristui Karaliui. Koncertą atliko solistės bei solistai M. Bizinkauskaitė-Bildienė, S. Žiemelytė, A. Simanavičius, V. Verikaitis ir parapijos choras, akompanuojant P. Jaraminui ir Danguolei Ratke. Intarpais savo religinę poeziją deklamavo ir skaitė A. Totoraitienė. Koncertą trumpu žodžiu pradėjo vyresnioji seselė Palmira. Pirmą giesmę "Atėjai Tu į Lietuvą" giedojo Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas sol. V. Verikaičio. M. Bizinkauskaitė giedojo "Quia respexit" iš Bacho "Magnificat", "Aleliuja" iš Mozarto "Exultate jubilate"; S. Žiemelytė atliko ariją iš "Stabat mater", A. Simanavičius "O didis Dieve" iš Mozarto "Užburta fleita". Duetą "Laudamus te" giedojo M. Bizinkauskaitė ir S. Žiemelytė, o "Prie kryžiaus skubėki" – V. Verikaitis ir A. Simanavičius. Koncertą užbaigė parapijos choras "Garbinam Tave Kristau" iš oratorijos "Septyni Kristaus žodžiai".

Po koncerto Mišias už gyvus ir mirusius seselių rėmėjus atnašavo kun. E. Putrimas, Vasario 16 gimnazijos kapelionas ir svečias iš Lietuvos kun. A. Kildušis, Raudonės klebonas. Pamokslą tema "Kristus valdovas" pasakė kun. E. Putrimas. Gražiai giedojo parapijos choras.

Metinė vakarienė įvyko Prisikėlimo parapijos didžiojoje salėje. Įvadinį žodį tarė seselių rėmėjų vardu R. Grigonienė, maldą sukalbėjo ir vaišių stalą palaimino kun. A. Simanavičius, OFM.

Po vaišių, kurias paruošė šeimininkė V. Šiaučiulienė, seselė Onutė Mikailaitė iš Putnamo skaidrių pagalba įdomiai kalbėjo apie palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio gyvenimą tema "Apvaizdos keliu". Vaizduodama vyskupo gyvenimo kelią, ypač norėjo iškelti jo dvasines dorybes, kurios spindi ir yra pavyzdžiu visiems. Tai buvo didžios kantrybės, aukos ir kančios vyskupas, visą gyvenimą skyręs Dievui, Bažnyčiai ir artimui.

Buvo ir tradicinė loterija, kurią pravedė K. Manglicas ir B. Biretienė. Varžytinėse parduotas dail. A. Galdiko paveikslas.

Lietuvių vaikų namų vyresnioji ses. Palmira nuoširdžiai padėkojo visiems, primindama, kad geri darbi nežūsta žemėje, bet pasiekia ir Dangaus aukštybes. **D.**

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

Kanados Lietuvių Bendruomenės žinios

Naujai išrinktoji KLB krašto valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirmininkas (pirmai kadencijos daliai) Algis Pacevičius; vicepirmininkė (pirmininkė antrai kadencijos daliai) ir ryšiai su valdžios atstovais – Rita Rudaitytė; vicepirmininkas ir KLB atstovas Kanados lietuvių kultūros muziejaus-archyvo taryboje Vytautas Bireta; vicepirm. Herbertas Stepaitis; iždininkas Juozas Krištolaitis; visuomeninių reikalų komisijos pirmininkas prof. Romas Vaštokas; ryšiai su spauda ir informacijos reikalai – Rūta Girdauskaitė; švietimo komisijos pirm. Algirdas Vaičiūnas. Į valdybą taip pat įeina Kanados lietuvių jaunimo sąjungos atstovas Ričardas Punkris ir Kanados lietuvių sporto apygardos atstovas Edvardas Stravinskas.

Krašto tarybos nutarimu, artimoje ateityje bus sudaryta finansų komisija, kuri rūpinsis lėšų telkimu Lietuvos ir išeivijos reikalams. Į komisiją bus pakviesti lėšų telkimo, verslo ir ekonomikos srityse prityrę asmenys.

KLB pirm. A. Pacevičius ir vicepirm. R. Rudaitytė lapkričio 22 d. buvo išvykę į Čikagą pasitarimams su PLB, JAV LB ir JAV-se lankančiais Sąjūdžio atstovais, kurių tarpe buvo ir Sąjūdžio seimo tarybos pirm. Vytautas Landsbergis.

Royal York viešbutyje lapkričio 3 d. susirinko arti 200 įvairių etninių grupių atstovų pasitarimui su Kanados Human Rights Commissioner Maxwell Yalden. Lietuviams atstovavo Žmogaus teisėms komiteto Kanadoje pirm. dr. M. Arštikaitytė-Uleckienė. Daugiausia buvo keliami rasių diskriminacijos klausimai.

Atitaisymas. "TŽ" lapkričio 7 d. laidos aprašyme apie KLB krašto tarybos suvažiavimą įvyko klaida. Į Garbės teismą buvo išrinktas Juozas Lukoševičius iš Montrealio (ne Jonas).

KLB raštinėje gautos sekančios aukos:

Kanados lietuvių kultūros muziejui-archyvui: $1,000 – A. M. Bumbuliai; $100 – J. Vieraitis; $25 – R. Bulova.

KLB veiklai paremti: $500 – A. M. Bumbuliai; $120 – Sault Ste. Marie LB apyl. valdyba; $100 – S. Fredas; $50 – A. Pilipavičius; $25 – V. Jay; po $20 – P. Pekarskienė, M. Norkienė, V. Gudaitis, O. Juodikienė, S. Kavaliauskas, M. Vaškevičienė, E. Miliauskienė; $10 – J. Pyragius.

Šios LB apylinkės prisiuntė solidarumo mokesčius: Delhi – $200; Sudbury – $252; Sault Ste. Marie – $135; Winnipegas – $130; Windsoras – $190.

Sault Ste. Marie KLB apylinkės valdyba įvairioms organizacijoms paremti atsiuntė $52.

A. a. dr. J. Žmuidzino, Lietuvos gen. konsulo, atminimui aukojo: $100 – F. Timukas, S. Kazlauskas, Alg. Pacevičius, J. V. Žmuidzinai, M. Timukienė; $50 – Z. Girdauskas, Aug. Kuolas, J. Gustainis, V. Skrinskas; $30 – E. A. Bočkai; $25 – N.N.; M. V. Tamulaičiai, dr. A. Valadka, L. Skripkutė; $20 – K. Mikšys, P. Kripas, M. Zabulionis, S. Valickas, V. Aušrotas, J. Stravinskas, V. K. Gapučiai, V. Montvilas, V. Rutkauskas; $15 – V. I. Žmuidzinai, J. A. Kšivickiai; $10 – K. Lukošius, S. Kiršinas, Al. Kuolas, A. Artičkonis; $5 – D. Klibingaitienė, J. Liutkienė, J. Maniuška, H. Adomonis.

Savo ir kitų organizacijų vardu KLB valdyba reiškia nuoširdžią padėką visiems aukotojams. Dėl smulkesnių informacijų aukų reikalais skambinti į KLB raštinę darbo valandomis tel. (416) 533-3292.

Ottawa, Ontario

DR. V. KUDIRKOS šeštadieninė mokykla rugsėjo mėnesį pradėjo naujus mokslo metus. Šiais metais mokyklą lanko 13 mokinių dviejose klasėse. Vyresniųjų klasę moko p. Danaitienė, o jaunučius – Rūta Kličienė ir Indrė Freimanaitė. Kadangi mūsų mokykla yra tokia maža, visi tėvai priklauso tėvų komitetui, ir kas savaitę dirba kartu su mokytojom. Tėvų komitetą koordinuoja J. Augaitis ir G. Abromaitienė. Per pirmą tėvų susirinkimą buvo nutarta kas savaitę sujungti abi klases bent pusei valandos, kad visi mokiniai galėtų susipažinti ir pabendrauti. Spalio 28 d. mokykloje buvo suruoštas kaukių balius. Klasė buvo gražiai išpuošta moliūgais, raganom, voratinkliais. Tėvai sunešė įvairiausių užkandžių ir pravedė eilę žaidimų. Įsijungė ir mokinių jaunesnieji broliukai bei sesutės. Sekantis mokyklos pobūvis bus Kalėdų eglutė, gruodžio 17 d. St. Hyacinth šventovės patalpose.

Giedrė

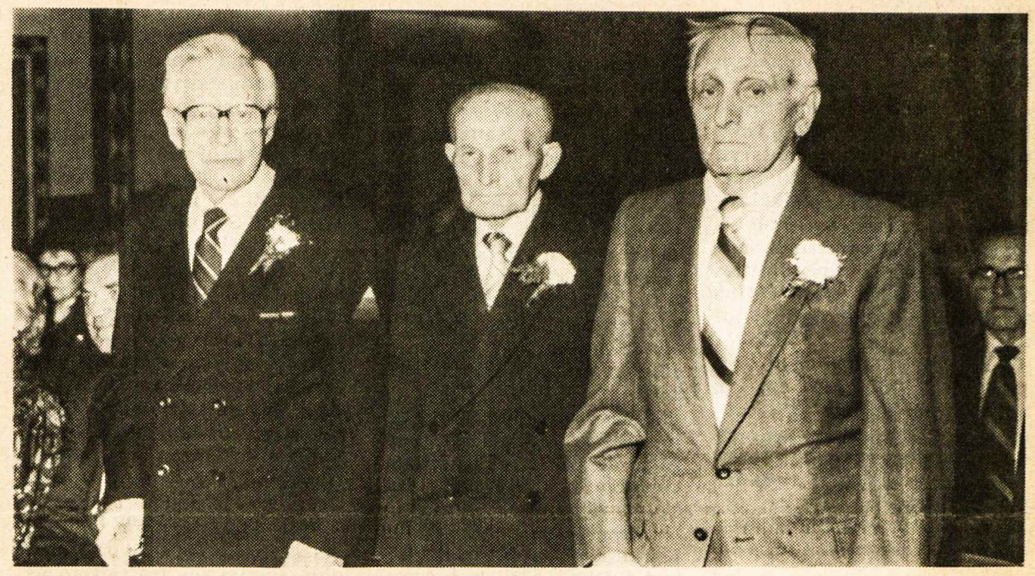

Lietuvos kariuomenės minėjime Toronto Lietuvių namuose dalyvavo jos savanoriai, gyvenantys Toronte. Iš kairės: VLADAS KAZLAUSKAS, LIUDAS VAŠTOKAS ir STASYS PACIŪNAS Nuotr. St. Dabkaus

City of Toronto

You Too Can Help Run City Hall

Every year Toronto City Council advertises for applicants from the public and appoints citizens to variuos committees, boards and commissions that make decisions on a variety of matters, such as the management of public facilities, the physical layout of the City, and the development of community services. These appointments give Torontonians from a variety of backgrounds a chance to volunteer their skills to help run the City.

City Council wishes to ensure that its committees, boards and commissions reflect the diverse nature of Toronto's population and invites all residents to consider this opportunity. Applications from women, people with disabilities, and racial and ethnic minorities are especially encouraged.

Due to a resignation, the City of Toronto is seeking applicants to fill the unexpired portion of an appointment on the Committee of Adjustment. The City of Toronto's procedure requires the anyone interested in appointment MUST attend an introduction seminar relating to the agency of interest, where application forms will be available. The date of the seminar is listed below.

Agency	Time	No. of Appointments
An Introduction Seminar for the following agency will be held on Thursday, December 14, 1989, in Committee Room No. 5, City Hall, at the time shown.		
Committee of Adjustment (term expires November 30, 1991)	7.00 p.m.	1

For further information, you may call 392-7022.

The Nominating Committee of City Council will recommend a qualified candidate for this position. ONLY RESIDENTS OR RATEPAYERS OF THE CITY OF TORONTO ARE ELIGIBLE. Attendance at the introduction seminar relating to the agency of interest **is a precondition to applying for appointment.**

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

Pirkite "Annuity" kol nuošimčiai aukšti!

JŪS GALITE GAUTI daugiau negu dvigubai mėnesinių pajamų, sumokėję valstybinius mokesčius, jeigu užsisakysite **"ANNUITY"**, o ne Kanados taupymo lakštus ar investacijos pažymėjimus (GIC).

Nepraraskite savo vertingų pensijos dolerių!

Skambinkite **GEORGE KAIRIUI,** kuris greitai ir tiksliai suteiks jums reikalingų informacijų.

Skambinkite tel. 366-8771 arba **769-2500**

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, *B.A.,*
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

SONA HI FI
VISOS PASAULIO SISTEMOS • PAL • SECAM • NTSC

SONA HI FI TURI VISKĄ

SHARP WQ-T221Z

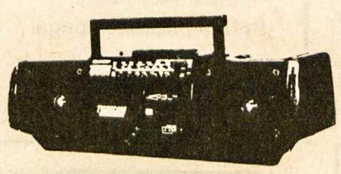

110-220 VOLTS
50-60 Hz

Užsukite pas mus įsigyti dovanų savo mylimiesiems arba savo asmeniškai pramogai Kanadoje.

SONY CFS-W350S

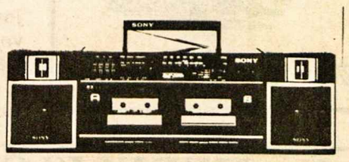

TOSHIBA V-83CZ

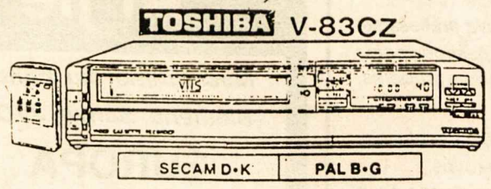

YAMAHA DX100

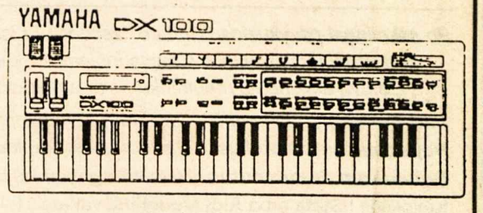

HITACHI VM-600E

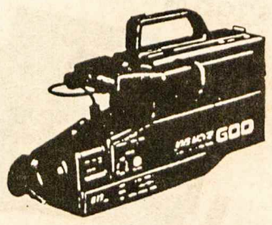

HITACHI VT-517E VCR

NATIONAL PANASONIC NV-M7EN

Mes turime didžiausią pasirinkimą foto aparatų, video aparatų, televizorių, nešiojamų radijų trumpomis bangomis, dvikasetinių magnetofonų ir kitokių aparatų iš tokių žymiųjų firmų:

SONY, JVC, AKAI, AIWA, NATIONAL, PANASONIC, SHARP, HITACHI, TOSHIBA, SANYO, SANSUI ir PHILIPS, YAMAHA & CASIO

MES TAIPGI SKAITLINIU BŪDU PERFILMUOJAM VIETINĖN SISTEMON UŽSIENIETIŠKAS VAIZDAJUOSTES IR IŠNUOMOJAM DAUGIASISTEMIUS TELEVIZORIUS BEI VCR

SONA HI FI

332 YONGE STREET
(North of Eaton Centre)
TORONTO, ONT.
(416) 591-6616

232 RIDEAU STREET,
OTTAWA, ONT.
(631) 238-7090

VISA MasterCard

Jaunieji Toronto Maironio mokyklos mokiniai atlieka programą. Jiems talkina muz. Jonas Govėdas

Nuotr. R. Pranaičio

Tėvų susirinkimas

Toronto Maironio mokyklos tėvų susirinkimas įvyko lapkričio 4, Šv. Vincento mokykloje. Vedėja Giedra Paulionienė pasveikino susirinkusius 32 tėvus. Pirmininkavo K. Batūra, sekretoriavo Ž. Šelmienė, kuri perskaitė praeitų metų susirinkimo protokolą. Tėvų komiteto pirm. B. Batraks pristatė tėvų komiteto narius, kurie padeda ruoštis Kalėdų eglutei, Užgavėnių karnavalo pasirodymui ir mokyklos užbaigimui. Ižd. A. Malinauskas davė 1988-89 m. apyskaitą. Revizijos komisijos pranešimą padarė A. Vanagas.

G. Paulionienė nurodė mokinių skaičių (230). Dėl darželio mokinių pagausėjimo reikia ieškoti didesnių patalpų. Aukštesnėse klasėse mokinių žymiai mažiau. Nebuvo pakankamai užsiregistravusių į Aukštesnius lituanistinius kursus, kad kursai galėtų veikti. Kursams būtina sudaryti programą, kuri atitiktų švietimo ministerijos reikalavimams ir rasti kvalifikuotus mokytojus. Lituanistinės mokyklos mokiniai yra ateities veiklos vadovai, taigi būtina remti mokyklą ir rūpintis jos ateitimi.

KLB švietimo komisijos pirm. A. Vaičiūnas kalbėjo apie Kanados lietuvių švietimo veiklą ir pranešė, jog Londone neužilgo atsidarys šeštoji Kanadoje veikianti lituanistinė mokykla.

Muzikos programos koordinatorė D. Viskontienė supažindino su nauja muzikos mokytoja Nijole Benotiene, kuri taip pat vadovauja Lietuvos kankinių parapijos vaikų chorui. D. Viskontienei ir N. Benotienei talkina R. Bukšaitytė ir S. Freimanienė. Sekantis muzikinis pasirodymas bus gruodžio 9 d. Ruošiama Kalėdų eglutė tema "Skrajojantis paršiukas".

Ateinančiais metais Čikagoje įvyksiančioje dainų šventėje bus du jaunimo chorai (8-13 ir 13-20 metų). Tėvai raginami registruoti savo vaikus. Jei būtų susidomėjimas, įmanoma organizuoti 25-30 vaikų kelionę į Lietuvą 1990-91 metais. Iškilo pasiūlymas, kad šią išvyką galima būtų prijungti prie 1991 m. sporto šventės Lietuvoje. Baigiant susirinkimą, buvo pristatyti svečiai iš Lietuvos Zigmas ir Regina Vaišvilos. **Inf.**

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jusiems iš sutiktų ukrainiečių, kad iškilmės metu prie T. Ševčenkos paminklo ir ministerio pirm. B. Mulronio tebuvo įsileisti KGB atrinkti Maskvai ištikimi kompartijos nariai. Tautinių nuotaikų ukrainiečiai ten nebuvo įsileisti, nors ministeris pirm. B. Mulroney pranešė, kad Kijeve bus atidarytas Kanados konsulatas Ukrainos gyventojų reikalams.

Aukščiausiajame Ontario teisme Toronte praėjusią savaitę buvo pradėta paruošiamuosiuose darbuose ilgai garsinta 77-rių metų amžiaus vengro Imrės Fintos byla. Kanados prokuroras C. Amerasinghas dabar jį oficialiai apkaltino 8.617 Vengrijos žydų pagrobimu Šegedo miestelyje, jų izoliavimu plytinės kieme, turto atėmimu ir išsiuntimu į vokiečių mirties stovyklas, dalies žydų mirtimi perkrautuose prekiniuose vagonuose. Kaltinimo metu paaiškėjo, kad I. Fintai teko būti vengrų karališkosios žandarmerijos provincinio dalinio kapitonu, kai vokiečiai 1944 m. kovo 19 d. Vengriją okupavo ir perėmė savo kontrolėn. Tiesioginiu H. Himmlerio atstovų žydų reikalams tų metų kovo 31 d. buvo paskirtas SS karininkas O. Winkelmannas, tapęs policijos viršininku Vengrijoje. Jo kontrolėje atsidūrė ir kpt. I. Fintos vengrų žandarmerijos dalinys, kuriam buvo įsakyta saugoti plytinės kieme uždarytus Šegedo žydus. Vengrijos žydų likimą sprendė H. Himmlerio specialiai atsiųstas Adolfas Eichmanas, jau nuteistas ir pakartas Izraelyje.

Kpt. I. Finta ir jo žandarmerijos dalinys žydų nežudė, tik vokiečių priežiūroje juos atgabeno į Šegedo geležinkelio stotį ir suvarė į vokiečių parūpintų traukinių prekinius vagonus. Vokiečių priežiūroje tie vagonai buvo perkrauti keleiviais, neturėjo pakankamos vietos, maisto ir vandens kelionei Austrijon. Kpt. I. Fintos žandarai traukinius lydėjo tik iki Austrijos sienos, o ten juos perėmė SS atstovai. Dabar nustatyta, kad vienas traukinys buvo nusiųstas į Auswitzo stovyklą Lenkijoje, kiti du — į Štrashofo stovyklą Austrijoje. Tad iš tikrųjų anuometinis karališkosios vengrų žandarmerijos kpt. I. Finta nėra pagrobęs 8.617 Šegedo žydų Vengrijoje, tik prižiūrėjęs juos plytinės kieme ir vykdęs Vengriją okupavusių vokiečių įsakymus. Atsakomybė už perkrautus vagonus ir juose mirusius žydus taip pat tenka ne vien tik kpt. I. Fintai, bet ir išvežimą organizavusiems vokiečiams, esesininkams, kurie traukinius perėmė Austrijos pasienyje ir palydėjo į stovyklas.

Vengras Imrė Finta yra pirmasis pokario ateivis Kanadon, susilaukęs jos teismo už kitur II D. karo metais įvykdytus nusikaltimus. Tokius teismus dabar leidžia teisėjo J. Deschenes komisijos tyrimų dėka parlamente pakeistas Kanados kriminalinis kodeksas. I. Fintos bylą stebi S. Wiesenthalio kaltinimų centro atstovas Toronte S. Littmanas ir jo teismo ilgai reikalavusi Kanados holokausto prisiminimų draugijos atstovė Sabina Citron.

Nepriklausomybė - Sąjūdžio tikslas

Lapkričio 12 d. Londono, Ont., lietuviams kalbėjo svečias iš Lietuvos Česlovas Stankevičius. Jis gimė 1937 m. Dabar yra Kauno miesto statybos projektavimo instituto vyriausias inžinierius. Lietuvos atgimimo judėjime jis buvo vienas iš Kauno Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narių. Dabar jis yra Sąjūdžio tarybos Kaune pirmininkas ir Sąjūdžio seimo politinės komisijos narys. 1988 m. lapkričio mėnesį su kitais dviem Sąjūdžio atstovais jis nuvyko į Maskvą, nuveždamas jiems 1.800.000 parašų, protestuojant prieš tuo metu Maskvos siūlomus pakeitimus Sov. Sąjungos konstitucijoje.

Paskaitos mintys

Prieš pradėdamas paskaitą, svečias pastebėjo, kad jo pareikštos mintys nelaikytinos Sąjūdžio oficialiomis. Jos yra tik jo asmeniškos, susidariusios atgimimo veiklą stebint. Sąjūdis, jo žodžiais, nėra partija ir negali ja būti. Sąjūdis yra judėjimas, kuris taikiu būdu stengiasi pasiekti Lietuvai naudingus tikslus. Negali būti jokios abejonės, ar Sąjūdis siekia Lietuvos nepriklausomybės. Sąjūdis nori tai įvykdyti taikiu būdu, konstituciniu keliu. Sąjūdis stengsis pravesti rinkimus, kad sąjūdininkų dauguma sudarytų Lietuvos aukščiausiąją tarybą, kurios uždaviniai būtų: paskelbti neteisėtais 1940 m. liaudies seimo rinkimus bei deklaracijas, kad Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą buvo nelegalus smurto aktas, o ne į ją savanoriškas įsijungimas, kaip sovietai mėgina aiškinti.

Kauno Sąjūdžio tarybos pirm. Česlovas Stankevičius

Taip pat numatoma reikalauti, kad būtų išvesta okupacinė kariuomenė, kad būtų atskira nuo Sovietų Sąjungos administracinė sistema ir kad Lietuva būtų atpalaiduota nuo konstitucinių ryšių su Sovietų Sąjunga — atstatyta Lietuvos valstybė. Tuo tarpu Maskva siekia de jure įteisinti Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą.

Šiais metais Vasario 16-sios proga Sąjūdžio seimas, susirinkęs Lietuvos teatre, aiškiai pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę. Gi rugpjūčio 23 Juodojo kaspino dieną patvirtino, kad jo tikslas yra atkurti atskirą Lietuvos valstybę ir pabrėžė, kad negali būti valstybės kitos valstybės rėmuose. Tai pagrindinė Sąjūdžio kryptis. Sąjūdžio kova bus žymiai sunkesnė, jei Lietuvos komunistų partija nepajėgs atsiskirti nuo Maskvos. Netenka abejoti, kad Lietuvos likimas iš pagrindų bus sprendžiamas ateinančiais metais, ir tik tada mums bus aišku, kas mūsų laukia.

Bandoma pasiekti, kad Lietuvos jaunuoliams nereiktų eiti į sovietų kariuomenę. Keletas jaunuolių jau atsisakė į ją įsijungti. Kas jų laukia — kol kas dar nėra aišku.

Iš kitų stipresnių judėjimų minėtina Laisvės lyga. Jos siekis yra tiksliai apibrėžtas: priims tik visišką Lietuvos nepriklausomybę be jokių nuolaidų sovietams. Tikslas geras, bet kol kas dar nepasiekiamas. Kai ji nedaro nuolaidų, patenka į statinę poziciją: negali eiti pirmyn ir todėl stovi vietoje. Gi Sąjūdis mėgina išnaudoti susidariusias progas. Taigi Sąjūdžio pasirinkta linija yra lankstesnė, bet labai sunki, labai rizikinga, nes lengva padaryti klaidų, kurias vėliau teks apgailėti, pvz. lengvai Lietuva gali atsidurti kitos valstybės rėmuose, o tai nėra Sąjūdžio tikslas. Bet argi galima šiuo metu stovėti vietoje, nieko nedarant?

Nepriklausomos Lietuvos idėjai pritaria dauguma žmonių ir grupių, įskaitant ir didelį nuošimtį komunistų bei kitų grupių. Dalis ir rusų tam pritaria, tačiau kartu jie bijo, kad nepriklausoma Lietuva gali iš jų pareikalauti palikti kraštą. Gerai, kad jų ir kitų kitataučių yra tik apie 20% ir kad jie nėra vieningi.

Rūpinamasi ir stropiai ruošiamasi rinkimams į Lietuvos aukščiausią tarybą. Gali tekti tuos rinkimus boikotuoti, jei bus stipriai trukdoma išrinkti norimus kandidatus. Numatoma rinkėjus supažindinti su Sąjūdžio remiamais kandidatais prieš sąrašų paskelbimą. Jei bus neįmanoma išspausdinti spaudoje, bus stengiamasi pagaminti atitinkamus lapelius su tais sąrašais. Ir tam reikalui reikalingos lėšos, kurių Sąjūdžiui labai trūksta.

Pavojų yra labai daug. Gali veikėjus susodinti ir į kalėjimus, ar kitu būdu sustabdyti jų veiklą. Gali visą veiklą užgniaužti ir jėga. Reikia laviruoti ir bandyti pasiekti taikiu būdu kaip galima daugiau.

Po paskaitos Č. Stankevičius atsakė į klausimus. Paklaustas, kuo išeivija gali prisidėti prie Lietuvos atgimimo ir Sąjūdžio veiklos, svečias pasidžiaugė, kad išeivijos veikla yra patenkinama ir Lietuvai labai svarbi, ypač jos pagalba lėšomis ir vietinės spaudos bei televizijos informavimu apie Lietuvos problemas. Jis su dėkingumu paminėjo torontiečio Algio Juzukonio pagalbą pasimatyti su spaudos ir televizijos korespondentais. Žinių apie jo vizitą buvo spausdinta Toronto ir Hamiltono spaudoje.

Paminėjo, kad Lietuvai labai reikalingos ir techninės priemonės spausdinimui. Atsakydamas į kitą klausimą, jis paminėjo, kad, jo įsitikinimu, Lietuvai nebūtų naudinga įsijungti į vieną valstybę su Latvija ir Estija, nes jose apie 50% gyventojų yra rusai ir kitų tautybių gyventojai.

Svečio pranešimas buvo palydėtas susirinkusių gausiais plojimais. **D.E.**

• Ką darome kitiems, atrodo daug; ką kiti daro mums, atrodo niekis. (Pranciškus salezietis)

Toronto "Atžalyno" šokių vakare lapkričio 4 d. Lietuvių namuose meninę programą atliko šio ansamblio šokėjai

Nuotr. B. Tarvydo

Dar kartą apie kabaretą "Tarp girnų"

AUDRONĖ KAIRIENĖ

Šauniai ir drąsiai žengia lietuviškas kabaretas "Tarp girnų" po Šiaurės Amerikos žemyną, laimėdamas žiūrovų simpatijas ir palankumą. Pirmą kartą išeivijos lietuviai susipažįsta su unikaliu profesionalų "Dainos teatru", vadovaujamu talentingo, jauno, bet jau patyrusio vadovo Vytauto Kernagio. Per pusantro tūkstančio žiūrovų Kanadoje jau turėjo progos įvertinti šį nepakartojamą renginį.

Pirmoji dalis parengta pagal gerai žinomą išeivijai prieškarinės lietuviškos estrados repertuarą. Nupurčius praeities dulkes ir sumaniai pritaikius nūdienos aktualijas, senasis repertuaras suskambo šmaikščiai ir pagaviai. Dinamišką dainų tėkmę pertraukdavo karšti žiūrovų plojimai, kuriuos su visoms moterims būdingu pasitikėjimu pasisavindavo komplimentų išpaikinta "Mis Stagnacija", talentingai suvaidinta Ilonos Balsytės. Ta pati Ilona antroje dalyje – neatpažįstamai pasikeitusi. Ji – seselė "Siaubas", atliekanti ypatingas pareigas ypatingoje sovietinėje psichiatrinėje sanatorijoje. Seselė "Siaubas" žiūrovams paaiškina, kad jos pacientai – tikrai talentingi vyrukai, atsiųsti į šią sanatoriją "truputį pasigydyti".

Lietuvoje kabaretas "Tarp girnų" pasirodė 1985 m., kai dar nedvelkė tautinio atgimimo vėjai. V. Kernagio pilietinė narsa, paženklinta neeiliniu kūrėjo talentu, keldavo audringas ovacijas visuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose, kur tik pasirodydavo "Dainos teatras". Pati koncerto tematika, programoje atliekami kūriniai "Santechnikas iš Ukmergės", "Kolorado vabalai" ir kt. buvo atviras iššūkis supuvusiai, bet vis dar grėsmingai bolševikinei sistemai. "Dainos teatras", suburtas iš gabių profesionalių muzikantų, kiekvienais metais parengia naują programą, praturtinančią muzikinį Lietuvos gyvenimą. Naujausioji programa, įrašyta į plokštelę "Povo link", laimėjo šių metų festivalyje Lietuvoje pirmąją vietą.

Reikia džiaugtis, kad dabar yra proga iš sovietinio katilo ištrūkusiems talentingiems Lietuvos menininkams savo akimis pamatyti, kuo gyvena laisvoji pasaulio dalis. Savo ruožtu lietuviams išeivijoje koncertų, diskusijų, susitikimų metu pasidarė lengviau rasti vidinį ryšį su žmonėmis, kurie lietuviškumą saugojo ir puoselėjo sunkiais ideologinės diktatūros metais.

Į tokios rūšies diktatūrą V. Kernagio suburtas kolektyvas atsakė šmaikščia satyra, groteskine hiperbole, atsakė sąžiningai ir drąsiai. Žmonėms, bent truputį besidomintiems dabartiniais įvykiais Lietuvoje, turėtų būti nesunkiai suprantama kabareto "Tarp girnų" politinė bei meninė koncepcija.

Keistokai nuskamba "TŽ" 46 nr. išspausdintame Dimitrijaus Kanovičiaus rašinyje Berlyno siena ir kabaretas "Tarp girnų" teiginys, jog V. Kernagio programa "bedantė" ir "idealiai apolitiška". Puiku, kad pastebėta, jog koncertas ir V. Kernagio režisūra palieka gerą įspūdį. Ko daugiau ir benorėti, viskas "smagu". Gaila, kad straipsnio autorius išvadas daro pamatęs vienintelį pirmąjį koncertą. Sekantys keturi gal būtų pakeitę rašinio toną, ypač koncertas Toronto Northern suaugusiųjų vidurinėje mokykloje, kurioje susirinko netoli 500 įvairaus amžiaus kanadiečių, nemokančių lietuviškai, apie Lietuvą nieko nežinančių... Žiūrovai plojo, mėgino dainuoti kartu su atlikėjais. Tai buvo neįtikėtina. Po koncerto publika lipo ant scenos dėkoti artistams. Visko patyrę žmonės kalbėjo, kad tokio profesionalaus ir uždegančio koncerto jie seniai nėra matę...

Autoriaus paskutinis sakinys "Bet juk, tiesą pasakius, kalbame apie biznį..." išreiškia jo požiūrį į Lietuvos menininkų pastangas suartinti tautiečius, siekiant bendro ir kilnaus tikslo.

Ačiū Dievui, tas tikslas ir nulemia lietuvių tautoje dvasinių vertybių pirmenybę. Reikia tikėtis jos bus keliamos į pirmą vietą ir ateityje.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

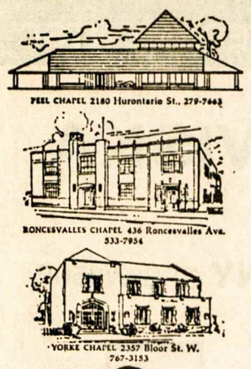

Turner & Porter

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.

Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, pristatymas iki Montrealio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

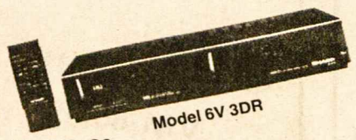

Model 6V 3DR
$399.99

Model #33S2-A2

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrių Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

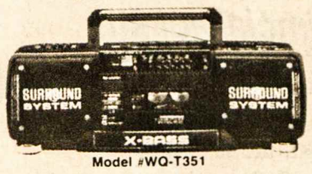

Model #WQ-T351

EUROPA

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

$1,499.99

HITACHI
VM-600 E

$1,499.99

ENCHANTE INC
IMPORTERS EXPORTERS
110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St. W.
(į vakarus nuo Keele g-t.)
Tel. **769-0631**

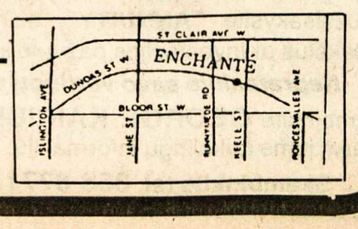

Dainuojančių inžinierių kvartetas

Pasikalbėjimas su jo administratorium dr. E. Jarašūnu po koncertų Lietuvoje

ALĖ RŪTA

Mes linkę jų dainavimo klausytis. Kodėl dabar pasikalbėjimas? "Dainuojantys inžinieriai" sugrįžo iš gastrolių Lietuvoje kupini gražių įspūdžių, nes tenai buvo šilčiausiai priimti. Ant jų parsivežtos koncertų programos viršelio įrašyta: "Lietuviais esame mes gimę..." Be abejonės, visi keturi ne tik lietuviais gimę, bet ir išeivijoje sukūrę lietuviškas šeimas, auginą pavyzdingą lietuvišką "atžalyną". Štai kas mus visus džiugina! O jie, muzikei Raimondai Apeikytei akompanuojant, džiugina visus daina — čia ir nuvykę aplankyti Lietuvos po daugelio metų.

Kvartetą administruoja prof. dr. Emanuelis Jarašūnas.

KLAUSIU: Daktare, kas jus, griežtųjų mokslų specialistus, subūrė į kvartetą, pastūmėjo į dainą? Žinome, kad visi mylite dainą. Kas buvo kvarteto gimimo priežastimi?

ATSAKO: Nuo pat jaunystės dainavome įvairiuose vienetuose, užaugom su lietuviška daina — tai dalis mūsų gyvenimo. Dirbant dabar technikinių sričių pasauly, daina — poilsis. Kai susitikome visi keturi Kalifornijoje, iš pradžių šen ten padainuodavom, o paskui muzikas Bronius Budriūnas paruošė mus kažkokio parengimo programai, sėkmingai padainavom. Nuo tada ir nebesiskyrėm.

KLAUSIU: Iš spaudos žinom jūsų populiarumą išeivijoje: tiek daug koncertų! O kokie vėjai nupūtė jus į Lietuvą, nors dar vis okupuotą, bet jau kiek laisvėjančią?

ATSAKO: Svečiai iš Lietuvos, išgirdę mus čia dainuojant, užtikrino, kad mūsų daina labai tiktų ir tėvynėje. Lietuvai atgimstant ir mūsų kelionės viltys realėjo. Girdėdamas mūsų koncertą Los Angeles, Mokslo akademijos viceprezidentas, deputatas dr. Vytautas Statulevičius konkrečiai pasiūlė: atvykite į Lietuvą koncertuoti! Švelnesniems "vėjams pučiant", kvietimą ir priėmėm.

KLAUSIU: Esate kvarteto administratoriumi; už visus pasisakykite, daktare, kokie didžiausi asmeniniai įspūdžiai-išgyvenimai kiekvienam jūsų, įskaitant ir akompaniatorę Raimondą Apeikytę?

ATSAKO: Skirtingi pergyvenimai! Rimtautas Dabšys džiaugėsi aplankęs gimtinę, senelių kapus, džiaugėsi, kaip gražiai kai kurie jo giminės gyvena. Giminėms sakydavo: "Kviesdamas jus į Ameriką, turėsiu ir trobą savo perstatyti, kad nebūtų man gėda..." Antanas Polikaitis nustebęs: kiek daug Polikaičių Lietuvoje – gyvų ir kapinėse! Džiaugėsi gimtinės šventovėje, prisimindamas, kaip jaunas berniukas vargonų dumples mynė... Bronius Seliukas, nors vilnietis, bet Vilniuje paklydo: tiek viskas pasikeitę nuo jo išvykimo! Aš pats (Jarašūnas) jau šeštą kartą Lietuvoje, įspūdžiai skirtingi. Tiek daug visur kalbama apie išsivadavimą, nepriklausomybę, kad kartais nebežinojau — esu Lietuvoje ar kuriame Amerikos mieste tarp lietuvių: Čikagoj, Klivlande ar kitur... Raimondai Apeikytei viskas labai patiko: ji pirmą kartą savo gyvenime tėvų žemėje...

KLAUSIU: Ar teko ten būnant kaip nors susiliesti su Sąjūdžiu?

ATSAKO: Taip! Jiems dedikavome vieną savo koncertų Vilniuje ir visą pelną jiems paskyrėme. Tai padėjo sutvarkyti rašytojas Kazys Saja.

KLAUSIU: Ar tikite Sąjūdžio sėkme sunkiuose Lietuvos reikaluose?

ATSAKO: Ten susibūrę galvojantys asmenys. Jie parlamentiniu būdu mėgina iškovoti Lietuvai nepriklausomybę. Manau, kad tai teisingas kelias.

KLAUSIU: Jūsų koncertų publika, žinom, buvo labai entuziastinga, sutikusi gabius vyrus iš išeivijos. Ar klausytojuose buvo jaučiama viltis ir noras atgauti Lietuvai laisvę?

ATSAKO: Buvome publikos visur be galo šiltai priimti. Užtat ir dainavome iš tikros širdies, kad jie pajustų, kaip užsieny užaugę myli tėvynę. Manau jie tikrai tą jautė; mūsų visų širdys susilietė, ir tai yra didelis akstinas tolimesniems siekiams bei darbams dėl nepriklausomybės.

KLAUSIU: Kokie jums, daktare, buvo asmeniški įspūdingiausi momentai koncertuose?

ATSAKO: Matydavom, kad kartais publika imdavo su mumis drauge dainuoti — su ypatingais prisiminimų šešėliais veiduose, o kartais net su ašaromis. Bet kai koncerte tremtiniams, mums užbaigus, publika mums uždainavo "Leiskit į tėvynę, leiskit pas savus", tada ir mūsų akysę pasirodė ašaros... Kitas momentas: dėl nuovargio nutarėm nebevykti koncertuoti į Marijampolę. Kvietėjai taip prabilo: "Mes nusikratėm Kapsuko vardo, esame dabar vėl marijampoliečiai, o jūs negalit atvykt pas mus? Aišku, mus "nuginklavo": nors buvom vos gyvi, bet Marijampolėje koncertavome... Trečias labai įspūdingas momentas Kalnų parke, kai su daina išlydėjom deputatus į Maskvą. Tada pirmą kartą dainavom 50,000 žmonių miniai.

KLAUSIU: Ar pastebėjot gamtos užteršimą? Ar vis dar tėvynė graži?

ATSAKO: Tėvynės gamta mums labai graži ir brangi, nors kai sustojam prie kokio upelio, matosi, kaip vanduo užterštas. Plaukiant Nemunu, taip pat, Palangoje, kai vietiniai atkreipė mūsų dėmesį, taip, matosi visur gamtos tarša. Bet dangus mėlynas, čia mūsų tėvynė, — ir negalime atsigrožėti...

KLAUSIU: Dar iš dainų srities. Ar teko padainuoti ir su tėvynainiais?

ATSAKO: Taip, teko dainuoti su Anykščių vyrų choru ir su "Armonikos" ansambliu. Jie — baigę muzikos mokslus, profesionalai. Bet mūsų pabendravimas buvo draugiškas, sutarėme...

KLAUSIU: Kaip publika priėmė Raimondos Apeikytės piano solo?

ATSAKO: Koncertų metu, be akompanavimo, ji paskambindavo po tris piano kūrinius. Visur buvo šiltai sutikta ir labai gerai įvertinta: jos nuoširdi interpretacija, originalus stilius klausytojus žavėjo. Ypač jai pasisekė Sąjūdžio koncerte Vilniuje.

KLAUSIU: Po daugelio kelionių-koncertų, po dviejų įdainuotų plokštelių (gal jau visos išplatintos?) — kokie dabar kvarteto planai?

ATSAKO: Ateity mėginsime visas mūsų išdainuotas dainas juostelėn įrašyti — daugiau savo pačių prisiminimui. Dėl kitų planų — pamatysim...

KLAUSIU: Gal vėl į Lietuvą? Visi, ar pavieniui?

ATSAKO: Šiuo metu dar esame lyg pasakų pasaulyje... Nenorime dar pabust! Aš galvoju nuvykti paskaitų ciklui Vytauto Didžiojo universitete; tebus nors mažas ir mano įnašas...

Malonu buvo su kvarteto administratorium kalbėtis, jų įspūdžius iš kelionės į tėvynę išgirsti, bet dar maloniau Los Angeles vyrų kvarteto dainų klausytis...

Los Angeles lietuvių vyrų kvartetas, grįžęs iš Lietuvos po labai sėkmingų koncertų. Priekyje – akompaniatorė RAIMONDA APEIKYTĖ. Kvarteto nariai (iš kairės): RIMTAUTAS DABŠYS, ANTANAS POLIKAITIS, BRONIUS SELIUKAS, dr. EMANUELIS JARAŠŪNAS

Nuotr. L. Tamošaičio

Algio Kemėžio kapinių nuotrauka iš serijos "Graven Images"

Kančių ir kankinių paveikslai

Naujas leidinys – Antaninos Garmutės "Ąžuolų randai"

Č. SENKEVIČIUS

128 puslapiai skausmo. Viskas čia atvira, stačiai nuoga, kad kiekvienam būtų lengva pamatyti, atpažinti ir kartu pabūti. Negyjančios tėvynę mylinčio žmogaus žaizdos, jei kada ir apgis, pavirs šašais ir randais. Kalbama apie amžiais pavirtusią kančią, apie niekuo nekaltus žmones, be teismo kankintus darbo vergus, neapmokamus sovietinio socializmo statybininkus.

Antanina Garmutė "Ąžuolų randuose" skaitytoją vedžioja po šiurpius trėmimų vagonus ir lagerius. Pabūkime su ja kartu. Pergyventi, drauge verkti mirusių kūdikių laidotuvėse – ar tai ne širdžių ryšiai, kurių mums dažnai trūksta. Knygos įvade skaitome: "Šios dokumentinės apybraižos yra gyvi atspindžiai tragiškojo lietuvių tautos laikotarpio. Jose kalba ne vien faktai, bet ir jautri širdis autorės, kuri išgyveno sibirines kančias drauge su tūkstančiais kitų tautiečių, to paties likimo draugų"... Knygos turinį sudaro septyni atskiri pasakojimai, pailiustruoti retomis nuotraukomis.

Pirmoji apybraiža "Ešelonai" žodžio laisvės proveržyje paskubėta atspausdinti savaitraštyje "Literatūra ir menas". Tremtinių vagonas. Autorė, tada vos trylikos metų mergaitė, rašo: "Nusprendžiau negyventi. Reikia, pamaniau, tik gerai padaužyti galvą į sieną, ir nieko nebejausiu! Varge tu mano! – po poros smūgių pajutau, kad sienos minkštos. Aplipusios storu gyvulių mėšlo sluoksniu"... Vis toliau ir toliau į Sibirą. Vis po vieną kitą iš vagonų išmetami numirėliai. Pagaliau – druskos kasyklos. Reikia perskaityti, kad nors kiek įsivaizduotum tas baisiąsias darbo sąlygas. Autorė apybraižos pabaigoje pastebi: "Sibiras praeityje. Bet Sibiras ir širdyje! (...) Mes "sibiriečiai" suprantame vienas kitą iš pusės žodžio. Šiandien, atrodo, jau supranta ir kiti"...

Apybraižoje "Mokytojai" partijos sekretorius Mankeliūnas su dviem rusų kareiviais: "Jūs iškeliami į kitą respubliką"... Tai buvo 1941 m. birželio 14 rytas. Kratos, ilgos sunkios tremties kelionės. "Ledynuotojo vandenyno jūros, pavadintos narsių keliautojų Laptevų vardu, pakrantėmis driekiasi lietuvių tremtinių keliai". Klausiama, kaip galima buvo ištverti tuos sunkumus? "Mus palaikė tėvynės meilė", – sako Anelė. Tasai graudus apsakymas baigiamas kreipiniu į mokytojus: "Garbė jums, Lietuvos mokytojai, inteligentai už išsaugotą TEN tėviškės aukurų ugnį, už taurumą ir stiprybę, neturinčią pavyzdžio istorijoje! Jūs tapote visų ateities kartų mokytojais." Tai kančiose gimę šviesūs pavyzdžiai, kurių ir vienas kitas yra brangesnis už tūkstančius prieš okupantą nulenktų galvų.

"Žuvinto gulbėse" pasakojama, kaip kaimo seniūnas Leonardas Packevičius, negavęs iš savo draugo pasiskolinti centnerio kviečių, jį įskundęs. O "partijos sekretorius Butėnas, pasmerkdamas mūsų šeimą kančioms ir nelaimėms, sau kelius į ateitį tiesė"... Žinoma, toliau – kelionė į taigas, pušų sakų rinkimas. Rusai tremtiniai Žukovai ir Jurjevai buvę nepaprastai geri žmonės, labai gerbę lietuvius. "O rusaisvieto perėjūnai labai blogai gyveno, kramtė sakus, valgė varnas"...

"Ąžuolų randai" atskleidžia, kaip ūkininkas, netikėdamas, kad gali būti ištremtas, nepaklausęs milicininko perspėjimo. Visa šeima tapo tremtiniais, dirbo sovietiniame ūkyje. Vaikams lankyti mokyklą jokių galimybių. Ganė ėriukų bandas. "Jonui gerai žinoma ir stepių arkliaganio duona. Arklius ganyti naktį stepėsetai ne tas pats, kaip Lietuvoje prie ugniakuro"... Rusai nepraleisdavę progos įgelti "būdavom jiems ir 'banditai' ir 'fašistai'. Tėvas tada nusispiaudavo: 'Velnias ne pusbrolis, o rusas ne brolis'"...

Buriatų-mongolų taigos, priglaudusios pakruojiečių Kalinauskų šeimą, aprašomos apybraižoj "Aušra virš Baikalo". Nubuožintas, tik 23 ha turėjęs ūkininkas su šeima patenka į tolimąsias Sibiro taigas. Atskleidžiami vaikų darbai ir vargai. "Jų tėvai patys buvo vergai ir nieko negalėjo duoti savo vaikams: nei laimės, nei sveikatos-to, ko patys neturėjo"... Iškeliami sunkumai, grįžus į Lietuvą. "Kai nuėjom milicijon registruotis, vos nesuėmė. Grįžk atgal! Neturi teisės Lietuvoje gyventi! Pasas negeras! Ėjau pas Narkevičiūtę-veltui. Važiavau pas Paleckį-į kalbas nesileido"..

"Likimo verpstė" – tai vėl viena nekaltų žmonių tragedija. "Usolyje visą ešeloną, kaip čigonų taborą, iškrovė į lauką, apsuptą spygliuota viela. Paskirstymo lageris. Viena dviejų durų išvietė visam ešelonui buvo naujas pasityčiojimas iš senų, ligotų ir ypač vaikučių, kurie taip ir neišstovėdavo tose gėdos eilėse"... Čia žmonių pirkliai dalinosi gyvąja preke. "Jauną merginą Blazgytę lentpiūvėje užpylė piuvenom". Baisi mokykla ir draugai. Sadistėlis "sukapojo savo motiną ir gabalus įmetė į šulinį"...

"Nukryžiuotieji" pradedami sakiniu: "Mano širdyje dega užgesusios žvaigždės šviesa". Šiurpus pasakojimas apie kankinį kalinį Kaišiadorių miškų vienkiemio valstietį Boleslovą Šabūną, nemokytą, bet protingą ir gerą lietuvį. "Sakyk viską apie banditus" – tai buvo jo kaltinamasis klausimas, į kurį atsakymas – septyneri metai kalėjimo ir aštuoneri tremties. Taip labai paprastai, aritmetiškai. O nekaltam žmogui visa tai reiškė ir sveikatą, ir viso gyvenimo griūtį. Kas jiems – "naują pasaulį atstatysim" – ūžė, malė raudonos, krauju apskretusios girnos. "Ant narų iš po nakties vis po kelis negyvus randam. Neatiduodam, miegam su jais, kad duonos davinį gautume"... Paskui – Igarka. Didžiulis žiemos uostas. "Sutrintą, kraujuojantį kūną... gipsuoja! Turėdamas sąmonę, beraštis lietuvis moko vietinius, nežinia kokiais diplomais diplomuotus daktarus: pirmiausia sustabdykite kraujavimus, paskui gipsuokite"!.. Prisiminimai lekia ir į Usolės miestą. "Marija Šalčiuvienė neišlaiko: padeda savo dubenį ant skurdžia žole apaugusių akmenukų ir, kaip kadaise – Prienų ir Pakuonio bažnyčiose klaupiasi ant žemės. Veidu atsigręžia į tą pusę, kur turėtų būti Lietuva"...

Tai paveikslai, rėžiantys sąmonę ir širdį. Ne plačių išskydusių spalvų, ne kompozicinių sprendimų ieškojimai. Trijų matavimų giluma įtraukia ir laiko. Pradėjus skaityti, sunku knygą užversti. Ir savotiškai jautiesi laimingas, galėdamas su kankiniais pabūti kartu. Nors tiek. Į tarpus gal gilų atodūsį ar maldelę-viskas taip gražiai susilieja. Juodas knygos viršelis su baltom raidėm – tai lyg tikras padarytų žaizdų išsinėrimas iš tamsumos, pasakytos tiesos išvedimas į laisvę ir pasaulį.

Antanina Garmutė "ĄŽUOLŲ RANDAI". Išleido "Tėviškės žiburiai" Toronte 1989 m. Redagavo kun. Pr. Gaida. Spausdino "Litho-Art". Tiražas 1000 egz. Gaunama "TŽ" ir pas knygų platintojus. Kaina $6.00.

• **Kalba yra laidininkas, kuriuo teka į mus tautos kūryba: jos dainos ir pasakos, jos epas ir lyrika, jos drama, jos filosofija ir net jos mokslas.** **A. MACEINA**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

JAV LB Niujorko apygardos valdyba gruodžio 9 d. Kultūros židinyje rengia trijų menininkų iš Lietuvos koncertą — Vilniaus operos boso Vacio Daunoro, jam akompanuojančio pianisto Roberto Bekionio ir humoristika pasižyminčio aktoriaus Algirdo Grašio, kuris čia buvo atvykęs su Vilniaus jaunimo teatru. Gastrolės numatomos Atlanto pakrančių lietuvių kolonijose, Čikagoje ir kitose vietovėse. Tikėkimės, kad jomis susidomės ir Kanados lietuviai.

Aktorė Nijolė Martinaitytė spalio 7 d. aplankė Omahos lietuvius Nebraskoje. LB apylinkės valdybos surengtame dailiojo žodžio vakare ji skaitė klasikinius poezijos kūrinius: K. Donelaičio "Pavasario linksmybes", A. Baranausko "Anykščių šilelį", Maironio "Pavasarį", K. Binkio "Gėles iš šieno", Putino "Rūpintojėlį". Antrojoje programos dalyje skambėjo Liūnės Sutemos "Nebėra nieko svetimo", A. Nykos-Niliūno "Eldorado" ir "Išduotas medis", A. Mackaus "Mirtiškoji". Dramai atstovavo ištrauka iš A. Landsbergio "Paskutinio pikniko", prozai — Žemaitės "Ieva".

Naujosios Anglijos baltiečių draugija Bostone vis dar rengia lietuvių, latvių ir estų instrumentalistų bei dainininkų koncertus. Tradicija tapo trys sezoniniai koncertai kiekvienos tautybės atstovui. Trisdešimt pirmąjį koncertų sezoną lapkričio 12 d. pradėjo iš Stockholmo atvykusi latvė pianistė Guna Kurmis. Antrasis koncertas 1990 m. kovo 25 d. yra skirtas mūsų žymiajai smuikininkei Elenai Kuprevičiūtei-Bergienei, pokariniais metais tapusiai pasaulinio masto virtuoze, dabar gyvenančiai Cape Code prie Bostono. Jai akompanuos dr. Saulius Cibas. Trijų koncertų seriją 1990 m. balandžio 30 d. užbaigs estė violončelistė Kristina Vaska.

Vilniečio dail. Romo Dalinkevičiaus tapybos darbų parodą rugsėjo 15 – spalio 26 d.d. Čikagoje surengė Balzeko lietuvių kultūros muziejus. Parodą atidarė muziejaus dailės skyriaus vadovas Valentinas Ramonis, dalyvius supažindinęs su 1950 m. Kaune gimusiu R. Dalinkevičiumi, 1973 m. baigusiu Vilniaus dailės institutą, dabartiniu šio instituto monumentaliosios dailės katedros vedėju. Dail. R. Dalinkevičiaus kūrybą aptarė Algimantas Kezys, pabrėždamas jo pasirinktą akrilo dažų techniką, kurioje pagrindinis dėmesys tenka žmogaus negailestingai teršiamam gamtovaizdžiui. Pasak paties dail. R. Dalinkevičiaus, gamta žlunga, apsupta viską žudančio pasaulio, o su ja išnykiman žengia ir senoji kultūra. Tačiau dail. R. Dalinkevičius nepraranda vilties, likdamas ištikimu gamtosaugininku. Liūdną XX šimtmečio civilizacijos palikimą atskleidžia jo paveikslas "Piramidė III", kuriame piramide tampa civilizacijos atmatų krūva, pilna pavadinimus turinčių tuščių dėžučių.

M. K. Čiurlionio lietuvių tautinio meno ansamblis, įsteigtas kompozitoriaus Alfonso Mikulskio 1940 m. sausio 15 d. Vilniuje, išsaugotas pokarinėse D. P. stovyklose V. Vokietijoje, atvežtas į JAV ir atgaivintas Klivlande, 1990 m. švęs veiklos penkiasdešimtmetį. Pastaraisiais metais ansamblis susilaukė skaudžių netekčių, pastojusių kelią į tą auksinę sukaktį. 1983 m. spalio 14 d. mirė M. K. Čiurlionio ansamblio įsteigėjas ir ilgametis vadovas A. Mikulskis, o 1987 m. sausio 15 d. negailestingoji mirtis pakirto ir jį pakeitusį Rytą Babicką. Muzikas dr. Bronius Kazėnas, pakviestas trečiuoju ansamblio vadovu, po dvejų metų pasitraukė iš šių pareigų dėl kitų įsipareigojimų. M. K. Čiurlionio ansamblio valdybai ir jos pirm. Vladui Plečkaičiui teko ieškoti ketvirtojo vadovo, šį kartą ilgokas paieškas nukreipiant Lietuvon. Jos buvo sėkmingos — lapkričio 5 d. Klivlandan atskrido Vilniaus konservatorijos Klaipėdoje veikiančių fakultetų docentas Gediminas Purlys, kultūros fakulteto choro studijos vadovas. Jis yra jaunesniosios kartos atstovas, gimęs 1948 m. rugpjūčio 28 d. Pašventyje, dabartiniame Anykščių rajone, konservatoriją Vilniuje baigęs 1971 m. Klivlandan docentas G. Purlys atvyko tik kaip talkininkas, šeimą palikęs Lietuvoje. Čia jis paruoš M. K. Čiurlionio ansamblį sukaktuviniam koncertui ir dainų šventei, o tada grįš Klaipėdon.

Vidurinės mokyklos septyniasdešimtmetis iškilmingai paminėtas Viekšniuose. Nepriklausomybės metais ši vietovė priklausė Mažeikių apskričiai, o dabar yra įjungta į Naujosios Akmenės rajoną. Viekšnių mokykloje mokėsi žymūs lietuviai — skulptorius Bronius Pundzius, tapytojas Antanas Gudaitis, aktorius ir rež. Juozas Miltinis, poetas Leonas Skabeika ir kt. Per septynis dešimtmečius mokykla gyveniman išleido keturiasdešimt šešias auklėtinių laidas. Ją baigė 1.527 moksleiviai.

Baltiečių dailininkų medalių parodos kas treji metai rengiamos Lietuvos, Latvijos ir Estijos sostinėse. Šiemet ši paroda antrą kartą buvo surengta Dailės parodų rūmuose Vilniuje. Apie 400 smulkiosios skulptūros kūrinių jai atsiuntė 56 Estijos, Latvijos ir Lietuvos dailininkai. Lietuvių ir latvių darbuose vyrauja tradiciniai medalininkystės metodai, o estų pastangoms yra būdingas dekoratyvumas, ieškojimas naujos medžiagos. Trijų tautų dailininkus betgi jungia medalių temos: istorinių asmenybių, žymiųjų kultūros, meno, visuomenės veikėjų portretai, reikšmingų įvykių ir datų įamžinimas. Nemažas baltiečių dailininkų dėmesys pastarajame trejų metų laikotarpyje teko tautinėms nuotaikoms, tremtinių pagerbimui, gamtosaugai. Lietuvos dailininkų sąjunga medalininkų skyrių įsteigė prieš keletą metų. Išaugusi skyriaus veikla dabar koncentruosis Lietuvos medalių centre, kuris bus atidarytas Vilniuje.

Sol. Antanas Kučingis, žymus Lietuvos operos bosas, gimė 1899 m. spalio 18 d. Veiveriuose, o mirė Kaune 1983 m. liepos 7 d. Jo devyniasdešimtosios gimimo metinės Vilniaus operos ir baleto teatre spalio 28 d. prisimintos specialiu Charles Gounod "Fausto" spektakliu, sukakčiai išleista spektaklio programa, priesalyje surengta paroda, nušvietusia Mefistofelio vaidmeniu įsiamžinusio sol. A. Kučingio gyvenimo ir kūrybos kelius. Spektaklio dalyvius sutiko iš įrašo skambantis jo balsas. Platesnio masto minėjimą Vilniuje surengė Martyno Mažvydo biblioteka, sutelkusi buvusius A. Kučingio bendradarbius ir jaunesniosos kartos operos solistus bei kitus jo talento gerbėjus. Vakaro dalyviai klausėsi jų atsiminimų, A. Kučingio įdainuotų operų arijų ir dainų. Tada visi prisiminė, kad A. Kučingis buvo suimtas 1948 m. ir be jokios kaltės aštuonerius metus turėjo praleisti Mordovijos, Kemerovo, Omsko darbo stovyklose. Jis nepalūžo ir, grįžęs Lietuvon, vėl dainavo Vilniaus ir Kauno teatrų scenose. Panašaus likimo ištiktas poetas Antanas Miškinis sol. A. Kučingiui skirtame eilėraštyje jo gyvenimo kelią pavadino garbės ir kančios didybe.

Mirusiam dirigentui Herbertui von Karajanui buvo skirtas specialus koncertas spalio 25 d. Menininkų rūmuose Vilniuje. Koncertą surengė prof. Saulius Sondeckis, sukvietęs buvusius M. K. Čiurlionio meno mokyklos mokinius ir absolventus, kurie 1976 m. atstovavo Lietuvai tarptautiniame H. von Karajano fondo jaunimo orkestrų konkurse Vakarų Berlyne ir laimėjo aukso medalį. S. Sondeckio vadovaujami muzikantai laureatų koncerte V. Berlyno filharmonijos salėje tada atliko D. Šostakovičiaus kamerinę simfoniją "Fašizmo ir karo aukoms atminti". Pirmoje eilėje sėdėjo ir jaunų lietuvių orkestro klausėsi H. von Karajanas, aukso medalio paskyrimą patvirtinęs atsistojimu ir ilgu plojimu. Pasibaigus tarptautiniam konkursui, H. von Karajanas iš jame dalyvavusių muzikantų sudarė jungtinį orkestrą, kuriam pats dirigavo. Į tą orkestrą buvo įjungti ir penki jaunieji Lietuvos atstovai. Prof. S. Sondeckis H. von Karajano atminimui skirtame koncerte Menininkų rūmuose su 1976 m. laureatais atliko tą pačią D. Šostokovičiaus simfoniją. Jie dabar yra baigę aukštuosius mokslus, groja įvairiuose orkestruose, dėsto muzikos mokyklose. Pasak prof. S. Sondeckio, H. von Karajaną tenka laikyti didžiausiu mūsų laikų dirigentu. Apie jo mirties atneštą netektį daug rašė viso pasaulio spauda, bet jį užmiršo Lietuvos spauda, nors jaunieji orkestrantai yra laimėję aukso medalį H. von Karajano vardo konkurse.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	9¾%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	11 %
2 metų GIC-met. palūk.	10½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 43 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West.

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000 res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

"Baltijos kelio" akcija. Lietuvos olimpinio komiteto nariai prie olimpinės vėliavos. Iš kairės: Juozas Jankauskas, Kleopas Girdžius (4-tas), Artūras Poviliūnas – LTOK prezidentas, Roma Griniūtė, Janis Grinbergas – LTOK generalinis sekretorius, Zigmantas Motiekaitis – sporto ministeris, paskutinis eilėje – Vilniaus "Sporto" redaktorius Aleksas Krukauskas Nuotr. Valdo Malinausko

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5, telefonas (416) 766-5367

Įsteigta Lietuvos olimpinė akademija

"Židinys, kuris turėtų ne tik šildyti, bet ir šviesti . . .", sako Roma Griniūtė, pradėdama straipsnį Vilniaus "Sporte", 1989.10.31 laidoje.

Steigiamojoje Lietuvos olimpinės akademijos konferencijoje daugiausia dalyvavo aukštųjų mokyklų dėstytojai ir sporto darbuotojai, žmonės žinantys, ką jie turi daryti. Klausimą – steigti ar ne šią olimpinę akademiją nebuvo. Visų nuomonės sutapo . . .

Pirmuoju Lietuvos OA prezidentu tapo Kūno kultūros instituto prorektorius Valerijus Jasiūnas. Lietuvos OA viceprezidentu išrinktas KKI bendramokslinio fakulteto dekanas Algirdas Raslanas, o dekanu – Vilniaus pedagoginio instituto fizinio auklėjimo teorijos ir metodikos katedros vedėjas Povilas Karoblis. Akademijos atsakingosios sekretorės pareigos patikėtos Kūno kultūros instituto mokslo dalies vedėjai Ramutei Daniševičienei.

Iš Lietuvos OA įstatų:

. . ."Lietuvos olimpinė akademija (Lietuvos OA) yra savarankiška visuomeninė mokslinė, švietėjiška organizacija, veikianti prie Lietuvos tautinio olimpinio komiteto ir bendradarbiaujanti su Lietuvos valstybiniu kūno kultūros ir sporto komitetų, sporto draugijomis, sporto federacijomis ir kitomis sporto bei visuomeninėmis organizacijomis.

Lietuvos OA tikslas yra siekti tarptautinio pripažinimo, propaguoti olimpinius idealus, ugdyti harmoningus sveikus ir dorus Lietuvos piliečius, konsoliduoti tautą."

Pagrindiniai Lietuvos OA uždaviniai:

. . ."tyrinėti olimpinį judėjimą pasaulyje ir Lietuvoje istoriniu, sociologiniu, pedagoginiu, kultūriniu ir kitais aspektais.

Plėtoti olimpinį judėjimą ir jo idėjas Lietuvoje, ypač tarp vaikų ir jaunimo.

Rengti ir platinti mokslinę metodinę literatūrą.

Kelti Lietuvos trenerių, kūno kultūros mokytojų, sportininkų profesinę kvalifikaciją, rengiant konferencijas, paskaitas, diskusijas.

Įkurti Lietuvos olimpinį muziejų ir biblioteką.

Kasmet rengti sesijas, kviečiant į jas lektorius iš Lietuvos ir svetur.

Užmegzti ir plėtoti ryšius su išeivijos sporto specialistais.

Įkurti Lietuvos OA fondą.

Lietuvos OA nariu gali būti kiekvienas Lietuvos pilietis ir svetur gyvenantis lietuvis, pripažįstantis Olimpinę chartą, LTOK ir Lietuvos OA įstatus ir norintis aktyviai talkinti Lietuvos OA.

Lenkai apie olimpinį komitetą

KAZYS BARONAS

"Solidarnosc" organizacijos "Gazeta vyborča" dienraštis rugpjūčio 21 d. išspausdino ilgą straipsnį apie Pabaltijo olimpinius komitetus pažymėdamas, kad prieš karą lietuviai, latviai ir estai žymiai anksčiau už Sov. Sąjungą, turėjo savo olimpinius komitetus, laimėdami olimpinėse žaidynėse medalius. Po Raudonosios armijos invazijos 1940 m. tų kraštų sportininkai buvo priversti apsivilkti raudonus marškinėlius su kūjo ir pjautuvo emblema.

Dienraštis, pasiremdamas TASSo pranešimu, rašo, kad Sov. Sąjungos olimpiniame komitete kilo didžiausia audra. Tačiau Maskva turi skaitytis su įvykusiu faktu. Kokias pripažinimo viltis tarptautinėje arenoje turi Pabaltijo olimpiniai komitetai?.

Pasirodo, kad straipsnio autorius Arkadius Prusinovski buvo susisiekęs su tarptautinio olimpinio komiteto būstine Lozanoje ir telefonu kalbėjosi su sekretoriato tarnautoju (Samarančas buvo išvykęs, o vedėja Michele Verdier atostogavo), kuris jam atsakė, kad naujų komitetų pripažinimui reikia gauti Sov. Sąjungos olimpinio komiteto sutikimą.

Tuo tarpu V. Reczek, vienintelis Lenkijos atstovas prie tarptautinio olimpinio komiteto, painformavo "Solidarnosc" laikraščio bendradarbį, kad praeityje vienai valstybei atstovavo dvi rinktinės. Tokiu pavyzdžiu prieš I-jį pasaulinį karą buvo Austro-Vengrijos imperija. Tačiau žaidynėse vengrai ir austrai dalyvavo atskirai. Laikraščio bendradarbis priminė V. Reczekui pasikalbėjimą su tarptautinio olimpinio komiteto tarnautoju ir gaudamas iš V. Reczeko tokį atsakymą: "Gyvename pabaigoje aštuoniasdešimtųjų metų . . ."

Baltiečiai kovoja už savo teises, juo labiau, kad Lietuva, Latvija ir Estija paskelbė suverenitetą. Tad ar gaus baltiečiai tarptautinio olimpinio komiteto pripažinimą? Tai ateities klausimas, kuris taip pat priklauso nuo bendros politinės bei visuomeninės plėtotės Sov. Sąjungoje.

"Sovietinis sportas" – Sov. Sąjungos sporto komiteto oficialus organas – dalinai pripažįsta teisę olimpinių komitetų įsteigimą, tačiau nematydamas jokios galimybės oficialiai atstovauti Lietuvai, Latvijai ir Estijai žaidynėse šalia Sov. Sąjungos.

Palikti galutinį sprendimą Tarptautiniam olimpiniam komitetui lenkų laikraštis prilygino ėmimui svetimom rankom karštų kaštonų iš ugnies, kadangi tarptautinio komiteto institucija vertina tvarką ir šventą ramybę, nes tai yra geriausia priemonė didelių pinigų gamybai.

Iš savo pusės norėčiau pridėti, kad Tarptautinio olimpinio komiteto pirm. J. A. Samarančas yra buvęs Ispanijos ambasadorius Maskvoje, labai "lankstus" ir palankus socialistiniam blokui, stipriai remiamas Kremliaus ir jo satelitų. Ta pačia proga norėčiau pažymėti, kad vokiečių – baltų d-jos leidžiamas žiniaraštis "Mitteilungen aus baltischen Leben" rugsėjo mėnesio laidoje išspaudino straipsnį iš vokiškos "Elta" apie įsteigtą Lietuvos olimpinį komitetą.

"Vėjas" dėkoja Lietuvai

"Gimtojo Krašto" ir Vilniaus "Sporto" pastarosiose laidose buvo atspausdinta sekančio turinio "Vėjo" padėkos laiškas:

"Keliasi Lietuva, o "Vėjo" viešnagės metu Tėvynėje pakilome ir mes . . Išvykome krepšininkai, sugrįžome būti geresniais lietuviais . . .

Dėkingi esame "Tėviškės" draugijai, "Žalgirio" draugijai ir visiems, kurie sudarė mums sąlygas žaisti krepšinį ir svečiuotis Lietuvoje.

Seniai lauktas išeivijos sportininkų ryšys su Tėvyne tapo realybe, ir jis, tikime, plėtosis. Kur begyventume, esame Tėvynėje išaugusio želmens dalis. Prižiūrėkime jį, kad jis augtų ir vešėtų, kad mūsų išeivijos jaunoji karta nebūtų nurašyta nežiniai . . .

Nuoširdžiai tariame ačiū ir iki pasimatymo."

"Vėjo" komitetas: *R. Miečius, A. Šileika, A. Morkūnas, E. Stravinskas.*

Taigi, "Vėjo" – Šiaurės Amerikos lietuvių reprezentacinės krepšinio rinktinės išvyka į Lietuvą jau tapusi istorija. O 1989 m. liepos 5-23 d.d., 1989 "Vėjas" Lietuvoje buvo dėmesio centre. Spauda, televizija, radijo ištisai garsino užjūrio krepšininkus ir skelbė jų laimėjimus. Jie buvo svarbūs – šešios rungtynės, keturis kartus laimėta.

"Vėjo" vadovybė pavedė man paruošti leidinį, kuriame šios išvykos nuotaikos, bendravimas mūsų jaunų žmonių su tėvynainiais būtų užrašyta, kad visa tai neliktų tik trumpoje atmintyje. Su malonumu ėmiausi šio darbo. Pats keliavau per Lietuvą su jais.

Panašūs darbai visuomet reikalingi visuomenės, lietuviškųjų institucijų paramos. "Vėjo" įgaliotas, prašau jos. Kiekviena auka, didelė, o ir maža, palengvins užsibrėžtą tikslą pasiekti.

Su gilia pagarba ir dėkingumu

Sigitas Krašauskas, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ont., M6S 4R5. Tel. (416) 766-5367.

Juozas Tamulionis, veteranas sportininkas, buvęs Toronto "Aušros" sporto klubo pirmininkas, aktyvus golfininkas, po sėkmingos klubo operacijos ilsisi namuose. Sportininkai linki sveikatos ir tikisi Juozą sekančio sezono pradžioje išvysti golfo laukuose.

Skautų veikla

• Skautų Kūčios yra ruošiamos gruodžio 10, sekmadienį, 4 v.p.p. Prisikėlimo parapijos salėje. Programoje: tradiciniai Kūčių valgiai, kalėdinės giesmės, draugovių pasirodymai, eglutė, Kalėdų senelis. Skautės, skautai dalyvauja pilnoj uniformoj, taip pat visos skautininkės, skautininkai ir tėveliai yra kviečiami bei laukiami.

• Skautų vyčių sueigoje lapkričio 26 d. nutarta padėti draugovėms paruošti vyčius kandidatus.

• A. a. s. Danutei Zubrickaitei-Fidlerienei mirus, ji buvo įrašyta į Lietuvių skautų fondą, kuriam aukojo: $20 – I. Meiklejohn, V. Skrinskas, F. Mockus; $10 – p. Kalendrienė, V. Morkūnas, V. Sendžikas, J. Trečiokas, M. Vasiliauskienė, D. Viskontienė. Kas norėtų prisidėti, prašome aukas įteikti fondo įgaliotiniams. **M.**

• Lietuviškosios skautybės fondas praneša, kad 1976-1987 m. laikotarpyje palūkanų paskirta netoli 80 tūkst. dolerių, daugiausia vadovų-vių lavinimui ir skautiškiems leidiniams paremti. Fondas pinigus telkia nuolatiniais įnašais, prisimenant mirusiuosius ir pardavinėjant specialius pašto ženklus, vokus, atvirukus, lipdes, ženkliukus. Toronte fondui atstovauja V. Skrinskas, 116 Wincott Dr., Weston, Ont. M9R 2P6. S.

Nors Kauno "Žalgiriui" ir pralaimėta (garbingai – tik 7 taškų skirtumu), "Vėjas" gerai nusiteikęs. Išvyka baigėsi 4:2 "Vėjo" naudai

Nuotr. Audriaus Šileikos

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.

KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9½%	už 90 dienų term.indėlius
9¾%	už 6 mėn.term.indėlius
9¾%	už 1 m. term. indėlius
9½%	už 2 m. term. indėlius
9½%	už 3 m. term. indėlius
9¾%	už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 %	už 1 m. GIC invest. pažym.
10½%	už 2 m. GIC invest. pažym.
10½%	už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾%	už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 %	už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
10½%	už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
10½%	už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8¾%	už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 %	už taupymo sąskaitą
9¼%	kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½%	už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

	už asmenines paskolas nuo...13 %
	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
	su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½% (fixed rate)
	su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų	11½% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 74 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir

Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA YORK APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.

Telefonas (Toronto linijos)

(416) 773-6480, (416) 773-3779

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL

REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west islington, ontario M9A 1B2 res: 766-2897

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Viešnia iš Lietuvos

Neseniai Maskvoje Aukščiausioji taryba priėmė Baltijos respublikų ekonominės savivaldos įstatymą. Toje tarybos sesijoje lietuviams vadovavo žymi Lietuvos ekonomistė prof. dr. Kazimiera Prunskienė. Po posėdžių ji tiesiai iš Maskvos atskrido į Kanadą. Toronte, Algio Juzukonio lydima, susitiko su "The Toronto Star" ir "The Globe and Mail" verslo sekcijų redakcijom ir kanadiečiais finansininkais.

Toronto Lietuvių namuose lietuviai profesionalai ir verslininkai lapkričio 30 d. viešniai iš Lietuvos suruošė priėmimą. Su profesore supažindino Juozas Norkus.

Prof. dr. K. Prunskienė, Sąjūdžio seimo tarybos narė, išsamiai aiškino, ką reiškia naujo įstatymo priėmimas Lietuvos ūkiui. Anksčiau lietuviai tvarkė tik 10% visos Lietuvos pramonės, o kitus 90% — Maskvos centrinės žinybos. Visas Lietuvos turtas priklausė Sov. Sąjungai. Priėmus naują įstatymą žemė, gamtos turtai ir kiti ištekliai, o taip pat transportacija priklausys Lietuvos respublikai. Tačiau 11 įmonių (7% visumos) bus tvarkoma iš Maskvos.

Bus įvesta Lietuvos atskira valiuta — litas. Jau pradėtas ruošti lito projektas. Dar nežinoma, kur bus Lietuvos pinigai spausdinami. Galvojama su latviais ir estais įsigyti pinigų spausdinimo įrengimus. Litas nebus iškeičiama (konvertabili) valiuta. Tačiau su juo bus apsisaugota nuo pirkėjų antplūdžio iš kitų respublikų. Jie rubliais negalės pirkti prekių Lietuvoje.

Bankų sistema Lietuvoje veiks savarankiškai. Bus tik vienas bankas, operuojantis rubliais. Ekonominiai ryšiai su kitais kraštais bus palaikomi atskirai. Ekonominė savivalda turėjo Lietuvoje įsigalioti po 10 dienų, paskelbus įstatymą. Ekonomine savivalda nebus pasitenkinta, ir toliau galutinis tikslas — nepriklausomybė.

Galvojama sudaryti bendrą rinką su Latvija ir Estija. Tai būtų stipresnis ūkinis vienetas, labiau patraukiąs vakariečių finansininkų dėmesį. Būtų lengviau įsijungti ir į V. Europos ūkinę sistemą. Lietuvos pramonė turi potencialą, tik yra pasenusi jos technika. Čia reikia užsienio pagalbos. Iki šiol Lietuva domėjosi V. Vokietija. Bet reikėtų ekonominių ryšių ieškoti ypač Šiaurės Amerikoje.

Įstatymo pravedimas Sov. Sąjungos Aukščiausioje taryboje buvo sutikęs daug kliūčių. Reikėjo didelio sumanumo ir pastangų. Kai kur reikėjo ieškoti tikrų ar tariamų kompromisų. Reikėjo rasti taip pat pritarėjų iš kitų respublikų. Aplamai, baltiečiai negali taryboje veikti savo kiekybe, o remtis tik kokybe — naudoti proto jėgas. Jie susilaukė paramos ir iš Rusijos respublikos deputatų, vadovaujamų Jelcino. Pastarasis per paskutinį pusmetį labai pasikeitęs, pradėjo suprasti lietuvių, latvių bei estų siekius. Plačioje Sov. Rusijoje jau keliami suverenumo klausimai. Tačiau ten organizuojasi ir tie, kurie norėtų išlaikyti senąją tvarką.

Dabartinė Sąjūdžio taktika — nereikalauti išstojimo teisių, o laikytis teigimo, kad Lietuva niekad neįsijungė į Sov. Sąjungą. Didelė kliūtis greičiau pasiekti nepriklausomybę yra sovietinės kariuomenės buvimas Lietuvoje. Ieškoma įvairių išeičių. Kalbama apie atskirų dalinių sudarymą Baltijos respublikose. Ko nors konkretaus dar nerasta.

Pabaigus kalbėti, viešniai, "Iron Lady" iš Lietuvos, buvo sukeltos ovacijos. **JA**

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ
1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6, tel. 532-3311

KŪČIŲ VAKARIENĖ

- *Tradiciniai Kūčių valgių patiekalai*
- *Kalėdinė programa ir bendros dalyvių giesmės*
- *Kalėdų senelis su dovanomis mūsų mažiesiems*
- *Vietos rezervuojamos. Bilietai parduodami LN raštinėje ir sekmadienių popietėse.*

gruodžio 24, sekmadienį, 7 val. vakaro, Karaliaus Mindaugo menėje

BILIETŲ KAINOS: vaikams iki 6 metų nemokamai, 6-12 metų $6, jaunimui iki 18 metų $10; studentams ir pensininkams $16, suaugusiems $17.50.

Naujų Metų Sutikimas

- *Šilta vakarienė su vynu ir šampanu*
- *Šaltų užkandžių bufetas*
- *Geras orkestras, linksmi šokiai*
- *Stalai numeruoti. Vietos rezervuojamos iš anksto*
- *Baras*

Gruodžio 31, sekmadienį, 7 val. vakaro, Karaliaus Mindaugo ir Karalienės Mortos menėse

ĮĖJIMAS: suaugusiems $35.00.
Bilietai parduodami LN raštinėje ir sekmadienių popietėse.

VISUS DALYVAUTI ŠIUOSE RENGINIUOSE NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA — ***LIETUVIŲ NAMAI***

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
Tel. 240-0594
Fax. 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas
įstaigos (416) **763-3362**

Century 21. MLS REALTOR
G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.
Susan Jurėnienė
Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.
Verslo — (24 v.) tel. 279-6338
Namų — 542-1708

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

Century 21.
DRESHER Ltd.
Real Estate Member Broker
FAX 233-0285 **Tel. 233-3334**
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

"Volungės" choras aptarė 1990 metų veiklą. Pradėsime ateinančius metus su madų paroda vasario 11 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Bus proga pamatyti naujausias pavasario madas vaikams ir suaugusiems. Gegužės 5 d. Prisikėlimo parapijos salėje ruošiame penkiolikmečio koncertą-balių. Dalyvausime gegužės 20 d. Kanados lietuvių dienų koncerte, Hamiltone. Liepos mėnesį ruošiamės dalyvauti Dainų šventėje Lietuvoje. Jau penkiolika metų nuo "Volungės" įsikūrimo, todėl norime šiuos metus ypatingai paminėti ir kviečiame visus dalyvauti mūsų renginiuose.

J. A-tė

Šeštasis mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyko Čikagoje lapkričio 22-26 d.d. Tai buvo ypatingai našus renginys, sutraukęs didelį skaičių mokslininkų, kūrėjų, profesionalų. Jame veikė apie 70 sekcijų su beveik 300 pranešėjų. Simpoziume dalyvavo per 100 mokslininkų ir kūrėjų iš Lietuvos. Tai buvo neeilinis Lietuvos ir išeivijos lietuvių pasitarimas įvairiais moksliniais ir kūrybiniais klausimais. (Smulkesnis aprašymas — vėliau).

Nida Linkimaitė, 22 m. amžiaus, mokosi Žemės ūkio akademijoje penktame kurse, domisi psichologija, filosofija, teatru, mėgsta keliauti. Nori susirašinėti su užsienio lietuviais bendraamžiais. Adresas: Gluosnių 11, Garliava, Kauno rajonas, Lithuania, USSR.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas prašo narius užeiti ir pasiimti 1990 m. kalendorius. Neatsiėmusiems po švenčių bus pasiųsta paštu.

Algimantas Bubulis iš Kauno, lydimas Joanos Bubulienės, lankėsi "Tėviškės žiburiuose" ir paaukojo $20.

Toronto Maironio mokykla dėkoja Anapilio moterų būreliui, nuolatiniam jaunimo rėmėjui, už $500 auką.

A. a. Uršulės Genčiuvienės atminimui vietoje gėlių Wasagos moterų būrelis "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

A. a. T. Anderson atminimui Juzė Anderson "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Uršulės Genčiuvienės atminimui vietoje gėlių K. ir Z. Beržanskiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Uršulės Genčiuvienės atminimui S. Vyskupaitienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

Literatūros vakaras įvyko gruodžio 3, sekmadienį, Toronto lietuvių namuose. Paskaitą "Spaudos ir literatūros padėtis Lietuvoje tautinio atgimimo laikotarpiu" skaitė svečias iš Lietuvos, rašytojas Leonidas Jacinevičius. Jį su vakaro dalyviais supažindino dr. G. Bijūnienė. Jo kūrybą skaitė Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė ir Leokadija Nakrošienė. Skaitė ir pats rašytojas. Vakarą ruošė Lietuvių namų kultūros komisija, kurios vardu visiems padėkojo jos pirmininkas Vytautas Kulnys.

A. a. Stasio Burdinavičiaus 8-rių mirties metų prisiminimui žmona Ona "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

A. a. E. Jakubaitienės atminimui H. Kairienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

A. a. Elenos Jakubaitienės atminimui Ona Čerškutė-Spidell "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A.a. Antano Klimo penkerių metų mirties prisiminimui žmona P. Radzevičiūtė-Klimienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Skulptoriaus, spaudos mylėtojo, a.a. Jokūbo Dagio atminimui A. Šešelgienė ir P. Radzevičiūtė-Klimienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

A. a. Petro Gužo ir **a.a. Janinos Žakevičienės** atminimui Rūta ir Raimundas Kličiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Alekso Braziūkaičio atminimui A. ir A. Kilinskai "Tėviškės žiburiams" aukojo $35.

A. a. Alekso Braziūkaičio atminimui vietoje gėlių Izabelė Kandrotienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $10.

PADĖKA

Reiškiame nuoširdų ačiū už suruoštą malonią staigmeną mūsų 20-ties metų vedybinio gyvenimo proga.

Ypatinga padėka rengėjoms, taip pat visiems gausiai dalyvavusiems giminėms bei draugams už dėmesį, gražius sveikinimus bei vertingas dovanas.

Visiems labai dėkingi —
Anelė ir Kazimieras Pajaujai

Paieškojimai

Brolio paieškomas **Aleksandras Andrijevas,** gimęs 1926 metais Kaune. Tėvas – Nikalojus, motina – Kristina. Karo metu dirbo Leipcige šaltkalviu. Manoma, kad šiuo metu gali gyventi Kanadoje, Port Vancouver. Jis pats arba apie jį žinantys prašomi pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai.

Ieškau močiutės brolio **Vinco Gružinsko,** s. Jono, (1912-1988), vaikų – **Kristinos ir Zigfrydo.** V. Gružinskas gyveno Manitobos provincijoje ir ūkininkavo. Patys ar apie juos žinantys rašyti šiuo adresu: Laima Grikšienė, Darželio 14-2, Kaunas 9, Lithuania, USSR.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR
Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835
- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9
Pirkite namus geresnei savo ateičiai

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

FIRCHUK TEXTILES LTD.
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036
Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.
TOSHIBA V-83CZ
Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.
Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.
PANASONIC NV-M7EN
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.
SONY CFS-W350S
Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.
Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.
Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. – 5.30 v.p.p.

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Kaškauskas
allan BROWN
624-6336 namų **897-0068**
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Su $1,000 įmokėjimu galite įsigyti butą
Hillcrest Ave., šalia Cooksville traukinių stotelės, į pietus nuo Square One prie 10 greitkelio.
- *Tai puikiausias nekilnojamo turto pirkinys apsaugotas nuo valstybinių pajamų mokesčio (tax shelter).*
- *Tai yra gera investacija arba butas išėjus į pensiją, proga padėti vaikams ir vaikaičiams.*

Jeigu jus domina ši unikali investacija ir norite sužinoti apie šias neribotas projekto galimybes skambinkite
George Kairiui tel. 366-8771 arba **769-2500**

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Advento susikaupimą praves svečias iš Lietuvos kun. Algirdas Kildušis. Gruodžio 9, šeštadienį, 11 v.r. — Mišios ir pamokslas. Gruodžio 10, sekmadienį, rekolekcijų vedėjas sakys pamokslus per 9.30 ir 11 v.r. Mišias. Jis klausys išpažinčių prieš ir po Mišių. Wasagoje tą sekmadienį 2 v.p.p. Mišiose mūsų rekolekcijų vedėjas taipgi sakys pamokslą bei klausys išpažinčių. Autobusas veš tikinčiuosius šį šeštadienį Anapilin nuo Islington požeminių traukinių stoties 10.30 v.r. ir atgal nuo Anapilio veš 12.30 v.p.p.

— Wasagos Gerojo Ganytojo misijos Kalėdų ir Naujų metų savaitgalių Mišių tvarka: gruodžio 24, sekmadienį, Mišios 2 v.p.p.; gruodžio 25, Kalėdų dieną, Mišios 11 v.r.; gruodžio 31, sekmadienį, Mišios 2 v.p.p.; sausio 1, Naujų metų dieną, Mišios 2 v.p.p.

— Nuo sausio 1 d. Wasagos Gerojo Ganytojo misijos komiteto pirmininko pareigas rotacine tvarka perima I. Pakarna iš ligi šiol pareigas ėjusio J. Gudo.

— Kalėdų eglutė bus Anapilio salėje gruodžio 17, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių. Ją rengia jaunų šeimų sekcija, vad. V. Valiulio. Dovanėlėms bei užkandžiams imama nuo kiekvieno vaikučio po $6, o suaugusiems už užkandžius prie įėjimo po $2. Vaikučių registracija sekmadieniais parapijos salėje iki gruodžio 3 d.

— Kūčios Anapilyje bus gruodžio 24, sekmadienį, 8 v.v. Kūčių valgius ruošia: O. Derliūnienė, J. Gurklienė ir D. Ramanauskienė. Kūčioms bilietai platinami sekmadieniais mūsų parapijos salėje. Kainos: suaugusiems — $17, pensininkams ir studentams — $15, jaunuoliams 10-15 m. — $10, vaikams 7-10 m. — $6, vaikučiams iki 7 m. — nemokamai.

— Aukojo Šv. Jono liet. kapinėms: $100 — M. A. Pranevičiai (a.a. Irenos Pranevičienės ir Karolio Rusino X mirties metinių proga); $50 — M. Petrušauskienė; parapijai: $200 — P. J. Maliai; $100 — M. A. Pranevičiai (a.a. Irenos Pranevičienės ir Karolio Rusino X mirties metinių proga), V. Matulevičius, M. Petrušauskienė, J. Gudas; $50 — D. V. Paškai.

— Mišios, gruodžio 10, sekmadienį, 9.30 v.r. už Čepų ir Kalpokų šeimos mirusius, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 2.00 v.p.p. už a.a. Augustiną Gricių.

Lietuvių namų žinios

— Toronto lietuvių profesionalų ir verslininkų sąjunga Lietuvių namuose suruošė prof. dr. Kazimierai Prunskienei priėmimą, kuriame dalyvavo per 60 asmenų.

— Sekmadienio, gruodžio 3, popietėje lankėsi šie svečiai: D. S. Valančiai, G. A. Paulauskai iš Vilniaus; J. Juškevičius iš Klaipėdos; D. Savickas, J. Kardauskas iš Punsko; J. Mitalaitė iš Otavos.

— Dar yra vietų Kūčių ir Naujųjų metų renginiuose. Bilietai gaunami šiokiadieniais raštinėje, o sekmadieniais — popiečių metu.

— Lietuvių namų ligonių lankytojai renkasi prieškalėdiniam pasitarimui gruodžio 7, ketvirtadienį, 7.30 v.v. Žinantieji apie sergančius ar kitos pagalbos reikalingus tautiečius prašomi dalyvauti šiame posėdyje arba pranešti V. Kulniui tel. 769-1266. Tenelieka nė vienas tautietis, neaplankytas švenčių metu.

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius gruodžio 3, sekmadienį, šventė 40 metų veiklos sukaktį. Pamaldose 11 v.r. dalyvavo organizuotai narės, pasipuošusios tautiniais drabužiais su savo vėliava. Jaukus ir gausus pobūvis su svečiais bei šeimų nariais įvyko naujoje Anapilio Parodų salėje. Garbingą sukaktį švenčiantį skyrių sveikino dalyvavusieji veikėjai ir ta proga gauta daug laiškų. Buvo pagerbtos draugijos buvusios pirmininkės. Meninę programą atliko "Sutartinės" kvartetas, vadovaujamas muz. N. Benotienės. Skanius pietus paruošė J. Gurklienė, o savanorės moterys aptarnavo stalus. Visam renginiui vadovavo skyriaus valdyba su pirm. A. Augaitiene priešakyje. Ta proga Lietuvos "Caritui" buvo suaukota $1,316. Apie šį renginį plačiau bus kitame "TŽ" nr.

Siunčiame ir parduodame
220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per visas Mišias pamokslus sakė svečias iš Lietuvos, Raudonės klebonas kun. Algirdas Kildušis.

— Pakrikštytos Elena-Leokadija, Birutės (Nakrošiūtės) ir Arūno Pilipaičių dukrelė; Cassandra-Angela-Victoria, Rūtos (Kulnytės) ir Myron Douglas dukrelė.

— Gruodžio 4 d. palaidota a.a. Uršulė Genčiuvienė, 99 metų.

— Kalėdinės plotkelės sekmadieniais gaunamos zakristijoj, o kitu laiku — klebonijoje.

— KLK moterų mūsų parapijos skyriaus metinė šventė įvyks ateinantį sekmadienį, gruodžio 10. Visos narės dalyvauja organizuotai su vėliava 11.30 v.r. Mišiose, o po Mišių Parodų salėje vyks agapė-pietūs su programa.

— Trečiojo šv. Pranciškaus ordino mūsų kongregacijos Mišios bus šį ketvirtadienį, 10 v.r. šventovėje.

— Vyrų uždaros rekolekcijos vyks ateinantį savaitgalį, gruodžio 8-10 d.d., King City, Ont. mieste, augustinijonų vienuolyne. Rekolekcijas ves kun. Viktoras Skilandžiūnas. Registruotis pas A. Bumbulį tel. 769-6038.

— Religinis seminaras, kurį suorganizavo parapijos tarybos religinė sekcija, vyksta trečiadieniais 7.30 v.v. Šį trečiadienį bus aiškinta Eucharistijos istorija iki šių dienų.

— Parapijai aukojo: $200 — H. Gumauskienė, J. M. Karl; $130 — A. Rakauskas; $100 — J. B. Tamulioniai, S. Vaitekūnienė; $60 — E. S. Stončius, St. Racickienė; $50 — R. A. Nakrošiai, P. V. Melnykai, P. J. Barakauskai, L. Šileikienė; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $100 — S. V. Liuimos; pranciškonų klierikų fondui: $100 — S. E. Kuzmickai, a.a. Antano Aukštakalnio atminimui; Palaimintojo Jurgio Matulaičio šventovės statybai Vilniuje: $1,000 — J. Šileikienė; $120 — V. Matulaitis; $50 — U. Oponavičienė; Vyskupo fondui: $20 — L. L. Zinikiai.

— Mišios gruodžio 10, sekmadienį, 8.30 v.r. — už mūsų parapijoj dirbusius ir mirusius kunigus, 9.20 v.r. — už a.a. Stefaniją Miniotienę, 10.15 v.r. — už Sodaičių ir Sukauskų šeimų mirusius, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Povilą Kairį.

"Tėviškės žiburių" skaitytojams

Kylant spaudos darbų ir pašto kainoms, "TŽ" leidėjai ir nenorint yra priversti kelti savaitraščio prenumeratą.

METINĖ "TŽ" PRENUMERATA — $26, RĖMĖJŲ — $35, GARBĖS — NUO $45.

JAV-bėse gyvenantiems prenumerata skaičiuojama amerikietiškais doleriais, nes laikraščio persiuntimo Amerikon išlaidos yra didesnės.

Taip pat daug padeda dosnios skaitytojų aukos. Už jas esame labai nuoširdžiai dėkingi. Atėjo laikas ieškoti daugiau pastovių pajamų, nes aukos nepadengia visų laikraščio išlaidų. Teko padidinti ir skelbimų kainas, kad būtų galima suvesti galą su galu. Tikimės, kad skaitytojai supras esamą padėtį ir padės šiam savaitraščiui toliau gyvuoti padidintomis prenumeratomis ir aukomis. *Leidėjai*

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" administracija prieškalėdiniame laikotarpyje bus atidaryta ir sekmadieniais po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima sutvarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsakyti "TŽ" kaip dovaną savo bičiuliams.

KALĖDINIS "TŽ" NUMERIS išeis gruodžio 19 d. Pokalėdinis numeris dėl švenčių neišeis. Pirmasis numeris 1990 m. pasirodys sausio 2 d. Kalėdiniai ir naujametiniai sveikinimai priimami iki gruodžio 12 d. Įsirašantieji į bendrą sveikinimą prideda auką laikraščiui, užsakantieji atskirus rėminius sveikinimus sumoka skelbimo kainą (vienas inčas vienos skilties 6 dol.). Tai parama laikraščiui ir kartu palengvinimas sveikintojams — nereikia rašyti atvirukų ir apsunkinti paštą.

Kauno pramoginių šokių kolektyvo šokėjams, kurių amžius tarp 13 ir 23 metų, reikalingi globėjai Toronte nuo 1990 m. sausio 3 iki 19 d. Galintys apgyvendinti ir artimiau susipažinti su šiais talentingais jaunuoliais, prašomi kreiptis į Aldoną tel. 532-3311 arba (416) 769-2500.

Kalėdų džiaugsmas
Gruodžio 9, šeštadienį, 10 v.r.–1 v.p.p.,
Prisikėlimo parapijos salėje įvyks
TORONTO MAIRONIO MOKYKLOS
kalėdinis pasirodymas
Programoje: muzikinis veikalas ***"Skraidantis paršiukas"****, vaišės, staigmenos, dovanėlės ir*
Kalėdų senelis. *Kviečiami maži ir dideli!*
Registracija vyksta Toronto Maironio mokykloje šeštadieniais (**iki gruodžio 2 d.**) arba skambinti B. Batraks tel. **271-1640**. **Įėjimas:** vaikams – $3.00, suaugusiems – $5.00.

Š.m. gruodžio 10, sekmadienį, 3 v.p.p.,
Toronto Lietuvių namuose įvyks
Sąjūdžiui paremti **KONCERTAS**
Programoje: pianistas Povilas Jarminas iš Vilniaus,
solistai – Marytė Bizinkauskaitė-Bildienė ir Rimas Strimaitis.
Maloniai kviečiame visus dalyvauti ir paremti Sąjūdžio veiklą. Įėjimas – $8
KLB Toronto apylinkės valdyba

1989 m. gruodžio 19, antradienį, 7 v.v., Toronto Lietuvių namuose rengiama naujo lietuviško meninio filmo premjera
"NEATMENU TAVO VEIDO"
Filmo režisierius **Raimondas Banionis,** scenarijaus autorius – **Leonidas Jacinevičius**
Š. m. tarptautiniame festivalyje Maskvoje filmas laimėjo "Grand Prix" jaunimo filmų grupėje. Tai alegorinis pasakojimas kino vaizdų, kalba apie sergančią visuomeninę sistemą, kuri žaloja jaunų žmonių dvasinį brendimą ir pirmųjų jausmų daigus. Filmas ligi šiol nebuvo rodytas Lietuvos publikai. Pirmą kartą platesnei auditorijai jis bus parodytas Toronte. Prieš filmo rodymą įžanginį žodį tars Kanadoje viešintis scenarijaus autorius, rašytojas ***Leonidas Jacinevičius.*** Įėjimas – $5.00
Rengia – Lietuvių namų kultūros komisija

IŠKILUS KŪČIŲ
VAKARAS ANAPILYJE
gruodžio 24, sekmadienį, 8 valandą vakaro
Programoje: *meninė dalis Kūčių nuotaikai, bendros kalėdinės giesmės, Kalėdų senelis mažiesiems, tradicinių valgių vakarienė, paruošta* ***O. Derliūnienės, J. Gurklienės*** *ir* ***D. Ramanauskienės***
Kainos: suaugusiems – $17, pensininkams – $15, vaikams nuo 10 iki 15 metų – $10, nuo 7 iki 10 metų – $6, nuo 1 iki 7 metų – nemokamai
Stalus rezervuoti, pranešant šeimos narių skaičių – **O. Derliūnienei tel. 536-4181**
Bilietai gaunami sekmadieniais Anapilio parapijos salėje po pamaldų, kitomis dienomis — aukščiau minėtu telefonu
Kūčių vakarą rengia ir visus tautiečius dalyvauti maloniai kviečia — ***Anapilio parapija***

Į Vilnių jau galima skambinti tiesiogiai. Reikia išsukti 0117-0122 ir telefono numerį.

Kanados lietuvių kultūros muziejuje gruodžio 10-11 d.d. vyks Lietuvos dabartinio tautinio atgimimo veiklos bei spaudos, o taip pat ir Lietuvos pinigų paroda.

Ketvirtasis kalėdinis susikaupimas "Šventa naktis", įvyks gruodžio 17, sekmadienį, Prisikėlimo parapijos šventovėje 4 v.p.p. Dalyvauja "Volungės" choras, Prisikėlimo parapijos vaikų choras, solistė Anita Pakalniškytė, fleitistas Tomas Regina ir muz. Jonas Govėdas. **J. A-tė**

Toronto lietuvių pensininkų klubas gruodžio 31, sekmadienį, 8 v.v. rengia Naujų metų sutikimą "Vilniaus" namuose, 3-čio aukšto salėje. Dėl informacijos skambinti S. Dervinienei tel. 767-5518 arba J. Gustainiui tel. 760-7007. **Valdyba**

Žurnalistų suvažiavimas Vilniuje prasideda 1990 m. birželio 23 d., Joninių švente ir tęsis 3 dienas. Daugelis pasiliksime Lietuvoje Dainų šventei. Šiuo laiku bus sunku gauti ekskursinės kainos bilietus, todėl jau dabar pasirūpinkite kelione savo vietovėse arba prisijunkite prie kaliforniečių. Visi laukiami. Skambinti tel. (805) 259-7020.

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Kelionių biurui
Travel Corporation ***AUDRA***
reikalinga darbuotoja-as,
mokanti-is lietuvių ir anglų kalbas. Pageidautina su kelionių mokyklos baigimo diplomu. Kreiptis tel. **(416) 769-2500** arba siųsti pareiškimus adresu: **2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7.**

"Tėviškės žiburių" spaustuvei
reikalinga
RINKĖJA ARBA RINKĖJAS
Lengva išmokti rašantiems paprasta mašinėle.
Kreiptis į spaustuvės vedėją Vytautą Balčiūną
tel. (416) 275-4672

Naujas leidinys

Jau išėjo iš spaudos Sibiro tremtinės *Antaninos Garmutės* dokumentinių apybraižų rinkinys *"Ąžuolų randai"*. Tai pačios autorės ir daugelio kitų pergyvenimai Sibiro tremtyje, iliustruoti atitinkamomis nuotraukomis. Išleido "Tėviškės žiburiai". Kaina – $6.00. Leidinys gaunamas "TŽ" administracijoje ir lietuvių spaudos kioskuose. Užsisakantieji paštu prašomi pridėti vieną dolerį persiuntimo išlaidoms. Šis leidinys – gera dovana švenčių proga.

A. a. Liudvika Podžiūnaitė-Palubinskienė Kanados lietuvių fondui paliko $41,499.29. Čekį fondui prisiuntė notarų J. Bernoto ir R. Pocausko įstaiga. **A. a. Petras Leilionas** savo testamentu Kanados lietuvių fondui paliko $40,468.84. Čekį fondui prisiuntė advokatas J. M. Chrolavičius. **KLF informacija**

SIUNČIU ĮVAIRIUS VAISTUS į Lietuvą. Galima užsiprenumeruoti Lietuvoje leidžiamą iliustruotą dvisavaitinį žurnalą "Švyturys". Metinė prenumerata oro paštu – $42. L. Stankevičius, 1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Que. H7G 4K7. Tel. 514 – 669-8834.

MONTREAL QUE

Lietuvos kariuomenės šventė paminėta lapkričio 26 d. AV parapijoje. Minėjimą surengė LK Mindaugo šaulių kuopa, kuri yra viena aktyviausių Montrealio organizacijų. Iškilmingas Mišias, užprašytas rengėjų už visus žuvusius dėl Lietuvos laisvės, atnašavo klebonas kun. Juozas Aranauskas ir pasakė šiai šventei pritaikytą pamokslą. Mišių metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. Aleksandro Stankevičiaus. Pamaldose organizuotai su savo vėliavomis dalyvavo šauliai ir jie padėjo vainiką prie paminklinės lentos.

12 val. minėjimas buvo tęsiamas salėje. Įnešus vėliavas, tylos minute pagerbus žuvusius ir sugiedojus Kanados himną, kuopos pirm. Augustas Mylė priminė šios šventės reikšmę ir paskaitai pakvietė Kanados armijoje tarnaujantį majorą Laisvydą Baršauską, kilusį iš Montrealio ir auginantį lietuvišką šeimą. Prelegentas ilgesnę savo kalbą iliustravo skaidrėmis. Pradėjęs kalbėti apie pavojus, gręsiančius iš šiaurės kaimyno, ilgiau sustojo prie Kanados gynybos politikos. Paskaita buvo įdomi ir apie aštuoniasdešimts klausytojų ją sekė su dideliu dėmesiu. Po paskaitos majoras išsamiai atsakinėjo į klausimus. Tautos himnu ir vėliavų išnešimu minėjimas buvo baigtas. Sekė užkandžiai ir kava.

Danutė Aleksandravičienė, "Lietuvos" ansamblio kanklininkė, lapkričio 25 d. buvo atvykus į Montrealio lituanistinę mokyklą. Čia ji kalbėjo apie kankles ir atsakinėjo į mokinių klausimus. Kadangi kai kurie mokiniai yra dalyvavę "Gintarėlio" orkestre, tai klausimai buvo taiklūs ir įdomūs. Gaila, kad taip gražiai atnaujinta "Gintarėlio" veikla nutrūko.

Kalėdų eglutė bus gruodžio 17 d. tuoj po pamaldų AV parapijos salėje. Rengia Montrealio lituanistinė mokykla.

Vaikučiai, kurie ateinantį pavasarį priims Pirmąją Komuniją, bus ruošiami seselės Paulės. Tuo reikalu tėvai turi kreiptis pas seselę tel. 766-9397.

A.a. Ona Markevičienė – Jakūtė (Anna Markus), 82 m. amžiaus, mirė lapkričio 20 d. Po pamaldų AV šventovėje lapkričio 23 d. palaikai sudeginti Notre Dame des Neiges krematoriume. **B.S.**

Dr. Milda Danytė iš Montrealio, šeštame mokslo ir kūrybos simpoziume lapkričio 22-26 d.d. Čikagoje vadovavo istorijos mokslų seminarui tema "Ieškant modernios lietuvių istorijos šaltinių." Paskaitininkai buvo Gediminas Rudis, iš Lietuvos, LMA istorijos institutas Vilniuje – "Archyvai Lietuvoje", Saulius Sužiedėlis, Niujorkas, JAV – "Valdžios archyvai Amerikoje" ir Vincentas Valkavičius, Norwood, MA. JAV – "Amerikos valstybių ir bažnytiniai archyvai".

Greitas ir tikslus patarnavimas
Tel. Bus.: 722-3545 **PETRAS ADAMONIS**
Res.: 256:5355 **C. I. B.**
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.
MOKA UŽ:

Certifikatus	11 %	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %
Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

Wasagos lietuvių moterų būrelis
visus maloniai kviečia dalyvauti
Naujų Metų Sutikime
gruodžio 31, sekmadienį, 7 v.v., Gerojo Ganytojo misijos salėje
Bilietus platina Emilija Tribinevičienė ir Aldona Vitkienė.
Rengėjos

HAMILTONO LIETUVIŲ PENSININKŲ namuose "Rambynas" nuo š. m. gruodžio 1 d. išnuomojamas vieno miegamo butas. Šildymas ir elektra įskaitoma į nuomą. Kreiptis: 206-1880 Main St. West, Hamilton, Ont. Tel. 526-8281.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

IŠNUOMOJAMAS kambarys High Park rajone vienam asmeniui su galimybe naudotis virtuve. Yra baseinas ir garažas. Skambinti tel. 767-7159 Toronte.

ST. PETERSBURG BEACH, FL., parduodamas vieno miegamojo butas. Gyventi sąlygos geros. Matyti jūra, arti pranciškonų koplyčia, maisto parduotuvė, bankas "Kasa" ir autobuso sustojimo vieta. Kaina – $40,500. Išlaikymas – $40. Skambinti tel. 813 – 367-7827 Valauskui.

TVARKINGAS 24 METŲ mokytojas iš Lietuvos ieško kambario nuo sausio iki birželio mėn. gali padėti apie namus, mokyti lietuvių, anglų, vokiečių, lenkų, rusų kalbas ir atlikti vertimus. Skambinti tel. 593-5879 ar 693-0828 Toronte.

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS. Lietuvoje žinomų video magnetofonų Toshiba 83CZ šiuo metu jo kaina tik $295. Turime kompiuterių ir elektronikos tinkamos Lietuvoje. Reikalingiausių vaistų siuntinukas į Lietuvą $65 su persiuntimu be muito. Siunčiame ir receptinius vaistus. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

CATERING
Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.